

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO MIASTA WAŁBRZYCH
za rok 2019**

Wałbrzych, dnia 20 kwietnia 2020 r.

Wstęp

Wykaz placówek nadzorowanych przez DPWIS we Wrocławiu:

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10, ul. Ogrodowa 5A, 58-306 Wałbrzych,
- 2) I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. I. Paderewskiego, ul. Paderewskiego 17, 58-301 Wałbrzych,
- 3) II Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja, Al. Wyzwolenia 34, 58-300 Wałbrzych,
- 4) III Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika, ul. dra Jordana 4, 58-305 Wałbrzych,
- 5) IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi im. J. Kusocińskiego, ul. dra Sokołowskiego 75, 58-309 Wałbrzych,
- 6) Zespół Szkół Nr 5 im. M. T. Hubera, ul. Ogrodowa 2a, 58-306 Wałbrzych, w ramach którego funkcjonuje m.in. Centrum Kształcenia Ustawicznego i Centrum Kształcenia Praktycznego,
- 7) Zespół Szkół Nr 7 im. Komisji Edukacji Narodowej, ul. Kłodzka 29, 58-308 Wałbrzych,
- 8) Zespół Szkół Politechnicznych „Energetyk”, Al. Wyzwolenia 5, 58-300 Wałbrzych,
- 9) Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych, ul. Mickiewicza 24, 58-300 Wałbrzych,
- 10) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Jedyńka”, ul. Bema 101, 58-304 Wałbrzych,
- 11) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Dwójka”, ul. Witosa 35, 58-306 Wałbrzych,
- 12) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Trójka”, ul. Asnyka 13 B, 58-303 Wałbrzych,
- 13) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Czwórka”, ul. Asnyka 13 B, 58-306 Wałbrzych,
- 14) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Piątka”, ul. Niepodległości 64, 58-303 Wałbrzych,
- 15) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Szóstka”, ul. Truskawkowa 12, 58-308 Wałbrzych,
- 16) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Matejki 7, 58-300 Wałbrzych.

Poniższe opracowanie obejmuje wyniki kontroli z terenu miasta Wałbrzych objętego nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w 2019 roku.

Działalność kontrolno-represyjna oraz w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego łącznie na terenie miasta Wałbrzych (liczba obiektów podlegających kontroli: 2043) i powiatu wałbrzyskiego (liczba obiektów: 1139):

Liczba kontroli	Liczba decyzji merytorycznych	Liczba decyzji płatniczych	Nażono mandatów ogółem	na kwotę złotych	Liczba wydanych postanowień	Liczba wystawionych tytułów wykonawczych	Liczba wniosków o ukaranie
2329	591	315	60	19850,00	181	5	0

Liczba wykonanych badań	Liczba oznaczeń chemicznych	Liczba oznaczeń fizycznych	Liczba oznaczeń mikrobiologicznych
6716	2674	3836	9092

Ponadto nałożono 1 karę pieniężną na kwotę 40 000 zł.

W opracowaniu ujęto:

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.....	4
II. W ramach nadzoru nad warunkami środowiska:	
1. Ocena zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi	6
2. Stan sanitarny miasta.....	8
III. Zagrożenie środowiska pracy z uwzględnieniem chorób zawodowych:	
1. Ocena środowiska pracy.....	9
2. Nadzór nad chemikaliami	13
3. Ocena narażenia zawodowego.....	13
4. Choroby zawodowe.....	14
5. Środki zastępcze.....	16
6. Promocja zdrowia.....	17
IV. Placówki nauczania i wychowania.....	18
V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	24
VI. Podmioty Lecznice.....	27
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych.....	30
VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów wczasowo-turystycznych	
1. Baza noclegowa.....	31
2. Baseny kryte i odkryte.....	31
3. Tereny rekreacyjne.....	33
VIII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej	
1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.....	34
2. Ustępy publiczne.....	35
3. Dworce i stacje PKP.....	35
4. Wiaty przystankowe.....	35
5. Cmentarze.....	35
Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	36

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W 2019 roku, w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowano działania obejmujące:

- zajmowanie stanowisk w sprawach projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i opinii dotyczących środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia;
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami higieniczno-sanitarnymi udzielania świadczeń zdrowotnych i warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia przy wydawaniu opinii na wniosek organu administracji architektoniczno - budowlanej oraz na wniosek zainteresowanego podmiotu, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów objętych nadzorem bieżącym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu.

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydał:

- 1 opinię dotyczącą projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
- 3 opinie dotyczące projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 8 opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 7 opinii o braku potrzeby przeprowadzenia oceny.
- 16 opinii dotyczących dokumentacji projektowej
- 28 opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- 25 opinii w sprawach niewymienionych powyżej

Przeprowadzono 50 kontroli w tym 1 w trakcie realizacji inwestycji.

Stan sanitarny nadzorowanego terenu w zakresie obejmującym działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ulega sukcesywnej poprawie.

Współpracę z działami merytorycznymi stacji, władzami samorządowymi i państwowymi można uznać za dobrą, służącą właściwej ocenie rozpatrywanych spraw.

Oceniając stan bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanego terenu należy stwierdzić, że:

- w minionym roku nie odnotowano spraw budzących konflikty społeczne, podczas rozpatrywania spraw uwaga skierowana była na uzasadniony interes osób trzecich i stron postępowania, a także ochronę środowiska naturalnego we wszystkich jego komponentach;
- wśród spraw o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności należy wskazać na: przekazanie do użytkowania budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Husarskiej w Wałbrzychu, jako bazy mieszkaniowej wznoszonej w ramach projektu „mieszkanie +” oraz opiniowanie na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn.: „instalacja do przetwarzania odpadów z tworzyw

sztucznych” przy ul. Cichej 5 w Wałbrzychu;

Ponadto:

- przekazano do użytkowania inwestycję pn.: „rozbudowa istniejącej linii sortowniczej odpadów o system mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów (kompostowanie i stabilizacja), polegająca na budowie Zakładu Segregacji i Zagospodarowania Odpadów” przy ul. Beethovena w Wałbrzychu;
- opiniowano na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn.: „modernizacja sortowni grubej” na terenie Zakładów Koksowniczych „VICTORIA” S.A. przy ul. Karkonoskiej 9 w Wałbrzychu; przewidziano spełnienie wymagań BAT w odniesieniu do sortowni i transportu koksu, mające na celu zapobieganie lub ograniczenie emisji pyłu;
- opiniowano na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Zakład produkcyjny firmy OXYGEN DEVELOPMENT EUROPE POLAND Sp. z o.o. wraz z częścią biurową i socjalną oraz niezbędną infrastrukturą techniczną w Wałbrzychu przy ul. Villardczyków” o powierzchni zabudowy ok. 20 000 m² i przewidywanym zatrudnieniu ok. 1380 pracowników produkcyjnych oraz 50 pracowników biurowych;
- uzgodniono projekt budowy instalacji wentylacji i klimatyzacji wraz z przebudową części pomieszczeń na Oddziale Intensywnej Terapii i Patologii Noworodka w Specjalistycznym Szpitalu Ginekologiczno-Położniczym im. E. Bernackiego przy ul. Paderewskiego 10 w Wałbrzychu;
- zaopiniowano projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla miasta Wałbrzycha.

Inwestycje realizowane ze środków UE, przez gminy oraz prywatnych inwestorów, pozyskujących te środki, opiniowane/uzgadniane były bez zbędnej zwłoki przy zaangażowaniu inwestorów i stron postępowania.

Prowadzona jest stała współpraca z działami merytorycznymi oraz z potentami w zakresie poprawy stanu sanitarnego istniejących obiektów użyteczności publicznej w tym bazy gastronomicznej i turystycznej, usługowej oraz placówek kultury, oświaty i wychowania.

Powyższe miało na celu osiągnięcie założonych wymagań sanitarnych w procesie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie nadzorowanym.

W minionym roku cele te zostały osiągnięte.

II. Ocena zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi na terenie miasta Wałbrzycha w 2019 roku

1. 1. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę

Miasto Wałbrzych zaopatrywane jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście ze względu na pochodzenie wody – 3.
2. Liczba punktów pobierania próbek wody zlokalizowanych w mieście – 18.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 111 000 osób.

4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w mieście – około 22 000 m³/db.

5. Rodzaj ujęć wody:

- 2 ujęcia powierzchniowe „Mała Woda” – ujęcie jazowe na rzece Bóbr w Dębrniku oraz staw infiltracyjny Ptaszków I, będący częścią ujęcia Marciszów Górny,
- 6 podziemnych znajdujących się w Marciszowie (2 ujęcia – Marciszów Górny i Dolny), Gorzeszowie (obszar powiatu kamiennogórskiego), Unisławiu Śląskim, Czarnym Borze i Starym Lesieńcu (Boguszków-Gorce).

6. Sposób uzdatniania wody:

- ujęcie „Mała Woda” w Dębrniku – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pośpiesznych antracytowo-piaskowych, dezynfekcja chlorem gazowym,
- ujęcia w Gorzeszowie, Czarnym Borze, Starym Lesieńcu – brak uzdatniania,
- ujęcie w Marciszowie Górnym – dezynfekcja chlorem gazowym,
- pozostałe ujęcia – dezynfekcja podchlorynem sodu,
- do sieci wodociągowej w dzielnicach Nowe Miasto, Biały Kamień, Konradów, Sobięcín, Podgórze, Glinik Stary oraz Podzamcze dawkowany jest preparat SeaQuest, który zapobiega korozji i powstawaniu osadów w instalacji wodnej. Preparat stosowany jest głównie w dzielnicach posiadających stare rury wodociągowe, gdzie najczęściej dochodzi do wtórnego zanieczyszczenia wody, w celu obniżenia poziomu stężenia żelaza, manganu, barwy i mętności.

1.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

W 2019 r. w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z sieci wodociągu Wałbrzych na terenie miasta Wałbrzycha pobrano:

- 72 próbki do badań bakteriologicznych (55 w ramach kontroli wewnętrznej WPWiK, 16 – w ramach nadzoru nad jakością wody sprawowanego przez PIS, 1 – rekontrolną),
- 73 próbki do badań fizykochemicznych (55 w ramach kontroli wewnętrznej WPWiK, 16 – w ramach nadzoru nad jakością wody sprawowanego przez PIS, 2 – rekontrolne),
- w tym 6 do badań w zakresie parametrów grupy B.

Zakwestionowano 4 pobrane próbki wody ze względu na przekroczenie wartości parametrycznych:

- ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C w próbce wody pobranej z sieci wodociągowej w Wałbrzychu przy ul. Wańkowicza 13,
- żelaza w 3 próbkach wody pobranej z sieci wodociągowej w Wałbrzychu przy ul. Zachodniej 17 (2) i przy ul. Mickiewicza 17a (1).

1.3. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody

W wyniku przeprowadzonych w 2019 r. badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Wałbrzycha zanotowano jednorazowo bakteriologiczne zanieczyszczenie wody i trzykrotne przekroczenie wartości parametrycznych wskaźników fizykochemicznych, skutkujące w każdym przypadku stwierdzeniem warunkowej przydatności wody do spożycia.

Po przeprowadzeniu niezwłocznych działań naprawczych wykonane w niewielkim odstępie czasowym badanie rekontrolne wykazało właściwą jakość mikrobiologiczną wody w sieci przy ul. Wańkowicza. Podwyższone wartości żelaza w sieci wodociągowej przy ul. Zachodniej skutkowały wszczęciem postępowania administracyjnego przez PPIS w Wałbrzychu na doprowadzenie wody do norm sanitarnych, co nie dotyczy pojedynczego przekroczenia w sieci przy ul. Mickiewicza.

Zgodnie ze stanowiskiem ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia, brak jest podstaw do określenia wartości stężenia żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia, której przekroczenie stwarzałoby zagrożenie dla zdrowia ludzi, dlatego nie proponuje się zalecanej wartości opartej na kryterium bezpieczeństwa dla zdrowia, a jedynie z uwagi na akceptowalność przez konsumenta oraz wpływ stężenia żelaza na wzrost bakterii żelazowych. Obowiązujące przepisy określają, że zawartość żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia nie może być większa niż 200 µg/l.

Żelazo nie stanowi problemu zdrowotnego dla konsumentów, niemniej jednak ma istotne znaczenie dla akceptowalności wody. W rozpatrywanym przypadku, jak podaje zarządca wodociągu, żelazo pojawia się w wodzie do picia w wyniku jej wtórnego zanieczyszczenia osadami wyłukiwanymi ze ścianek przewodów. Podwyższona zawartość żelaza w sieci wodociągowej może spowodować: rozwój nitkowatych bakterii żelazistych, zmianę smaku wody, wzrost jej mętności i barwy, powstawanie plam na urządzeniach sanitarnych, pranej bieliznie, a w czasie gotowania wpływa na zmianę cech fizycznych oraz apetyczność potraw. Zalecane jest, aby po dłuższym nieużywaniu kranów odkręcić kurki i umożliwić przez kilka minut swobodny wypływ wody, w celu usunięcia wody stagnującej w przewodach wodociągowych.

PPIS w Wałbrzychu wydał decyzję nr 445/19 z dnia 26 czerwca 2019 r. nakazującą zarządcy wodociągu zrealizowanie działań naprawczych w zakresie doprowadzenia jakości wody w sieci wodociągowej przy ul. Zachodniej w Wałbrzychu do norm sanitarnych, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w terminie do dnia 21 lipca 2019 r. oraz zezwalającą na warunkowe korzystanie z wody przeznaczonej do spożycia w wyżej wymienionym okresie z zastrzeżeniem utrzymania w wodzie stężenia żelaza na maksymalnym poziomie nie przekraczającym 300 µg/l.

Badanie rekontrolnej próbki wody, pobranej w dniu 12 lipca 2019 r., wykazało doprowadzenie wody pod względem fizykochemicznym do norm sanitarnych przed upływem wyznaczonego terminu.

Z początkiem 2020 r. pobrano i przebadano rekontrolną próbkę wody z sieci wodociągowej przy ul. Mickiewicza 17a, która wykazała skuteczność przeprowadzonych przez WPWiK Spółka z o.o. działań naprawczych w zakresie usunięcia ponadnormatywnego stężenia żelaza.

Parametr ogólna liczba mikroorganizmów nie jest uważany za wskaźnik bezpieczeństwa wody dla zdrowia. Podwyższone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów związane są z tworzeniem się osadów na ściankach przewodów, a przy tym dostępnością substancji odżywczych koniecznych do wzrostu bakterii, powodując wtórne zanieczyszczenie wody. Jeśli wystąpi nietypowy, szybki lub nieoczekiwany wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów, wskazane jest sprawdzenie działania całego systemu i ustalenie przyczyny wtórnego zanieczyszczenia wody.

Poza wskazanymi wyżej nieprawidłowościami nie stwierdzono przekroczenia

dopuszczalnych wartości parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, co oznacza że woda na terenie miasta Wałbrzycha była bezpieczna dla zdrowia konsumentów i nadawała się do spożycia przez ludzi.

2. Stan sanitarny miasta

Ogólny stan porządkowy w mieście w 2019 r. oceniono jako dobry, tak jak w latach poprzednich. Ulice, chodniki, place zabaw, skwery i parki utrzymywane były w należyтым porządku, zagospodarowane zielenią, zaopatrzone w kosze na śmieci.

Ścieki w Wałbrzychu usuwane są do kanalizacji lub gromadzone w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe. Lustracje terenów, wykonywane przy okazji kontroli obiektów użyteczności publicznej, nie wykazały niewłaściwej gospodarki ściekowej, tj. niekontrolowanych wycieków ze zbiorników, ich nieprawidłowego zabezpieczenia.

Odpady komunalne na terenie miasta gromadzone są selektywnie w zamykanych pojemnikach lub kontenerach, a także w murowanych śmietnikach. Odbiór nieczystości stałych i ich wywóz na wysypiska komunalne prowadzą wyspecjalizowane przedsiębiorstwa – nie stwierdza się większych zakłóceń w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie miasta.

W okresie sprawozdawczym do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu wpłynęły 4 skargi mieszkańców Wałbrzycha na uciążliwych sąsiadów, którzy nie dbają o czystość i porządek we własnym lokalu zgodnie z przyjętymi zasadami społecznymi (załatwianie potrzeb fizjologicznych do wiader lub na podłogę, brak bieżącej wody, znoszenie i przetrzymywanie odpadów lub nieczystości w lokalu itp.). Powyższe jest często związane z chorobą psychiczną lokatora, podeszłym wiekiem, przynależnością do marginesu społecznego, brakiem samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach życia codziennego.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.) wstęp do prywatnych lokali mieszkalnych i wydawanie zaleceń i nakazów ich właścicielom lub użytkownikom przez przedstawicieli organów PIS są możliwe tylko w razie podejrzenia lub stwierdzenia choroby zakaźnej, zagrożenia zdrowia czynnikami środowiskowymi (np. hałas, zapylenie) lub prowadzenia w mieszkaniu działalności produkcyjnej czy usługowej. Ponadto brak jest wymagań higieniczno-sanitarnych dla lokali mieszkalnych, co utrudnia prowadzenie postępowania administracyjnego w wyżej wymienionym zakresie.

W obowiązującym stanie prawnym zarządca budynku lub wspólnota mieszkaniowa mogą podejmować działania wobec takiej osoby – w celu zobowiązania jej do utrzymywania porządku w lokalu i właściwego postępowania. W ostateczności pozostaje skierowanie wniosku do sądu o eksmisję, ale jest to proces długotrwały i nie zawsze kończy się sukcesem. Ze względu na ograniczenia w krajowym prawodawstwie rozwiązanie powyższego problemu wymaga współdziałania wielu instytucji działających na terenie miasta Wałbrzycha, między innymi zarządców nieruchomości, opieki społecznej, straży miejskiej, policji.

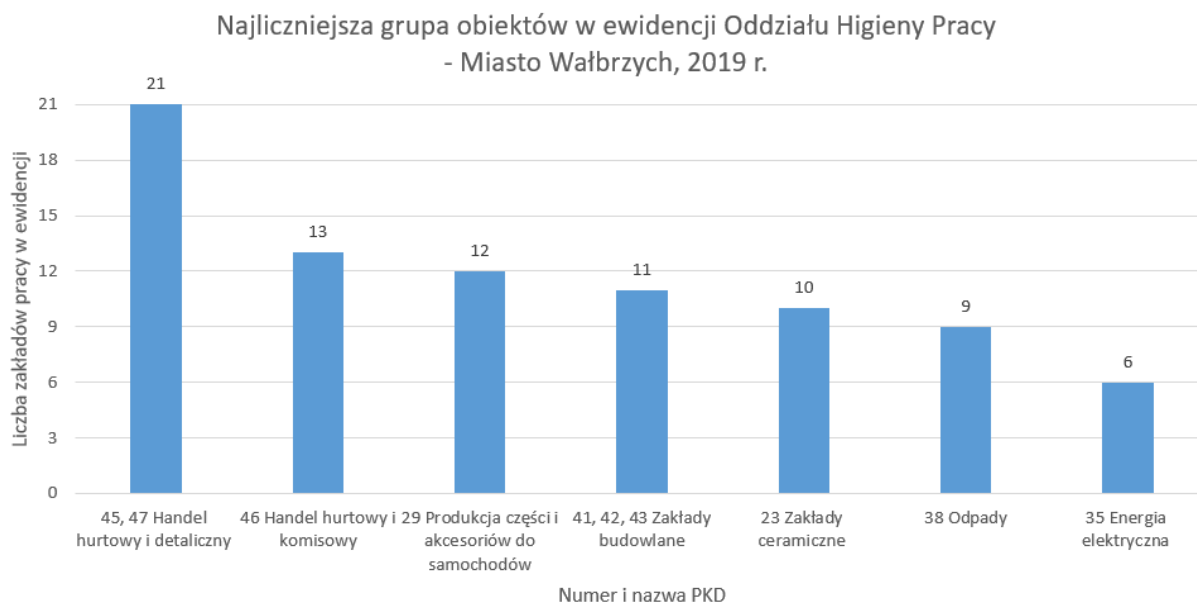
Ponadto wpływające skargi dotyczyły zanieczyszczenia balkonów lub parapetów okiennych odchodami gołębi, a także zagrzybionych ścian wynajmowanego mieszkania. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w powyższych sprawach skarżących skierowano do zarządców nieruchomości.

III. Zagrożenie środowiska pracy z uwzględnieniem chorób zawodowych

1. Ocena środowiska pracy

W 2019 r. w ewidencji Oddziału Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu ujętych było 145 zakładów pracy funkcjonujących na terenie miasta Wałbrzych. Nadzorem objęto 19 285 pracowników. Dominujące pod względem liczby zakładów pracy branże, to:

- PKD 45, 47 – handel hurtowy i detaliczny (21 zakładów pracy),
- PKD 46 – handel hurtowy i komisowy (13 zakładów pracy),
- PKD 29 - produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych (12 zakł. pracy)
- PKD 41, 42, 43 – zakłady budowlane (11 zakładów pracy),
- PKD 23 – zakłady ceramiczne (10 zakładów pracy),
- PKD 38 – zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów (9 zakładów pracy),
- PKD 35 – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną (6 zakładów pracy).

Rys. 1 Najliczniejsza grupa obiektów w ewidencji Oddziału Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu – dot. miasta Wałbrzych, 2019 r. Opracowanie własne.

W 2019 r. przeprowadzono w zakładach pracy na terenie Miasta Wałbrzycha **85 kontroli sanitarnych** z zakresu warunków higieny pracy, podczas których **skontrolowano 69 zakładów, zatrudniających łącznie 19 285 pracowników**; podczas **15 kontroli wykazano nieprawidłowości w 13 zakładach pracy**.

Kontrole są planowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w Zarządzeniu nr 09/DYR/18 Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie stosowania ustawy Prawo Przedsiębiorców, sposobu przeprowadzenia analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców oraz przyjęcia schematu procedury kontroli realizowanej przez PPIS w Wałbrzychu. Ponadto kontrole są planowane zgodnie z wewnętrzną procedurą obowiązującą w Oddziale Higieny Pracy stanowiącą załącznik nr 2 do ww. Zarządzenia

Dyrektora PSSE w Wałbrzychu.

Kontrole przeprowadzono w zakładach o największych zagrożeniach zawodowych, budzących zastrzeżenia pod względem sanitarno-technicznym oraz w tych, w których wyniki badań środowiskowych czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy odbiegały od wymagań określonych przepisami. Kontynuowano nadzór nad zakładami pracy, w których pracownicy pracują w ekspozycji na substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami – poprzez kontrole podmiotów zajmujących się obrotem chemikaliami lub stosujących chemikalia w działalności zawodowej.

Kontrole przeprowadzone w 2019 roku uwzględniały m.in. takie zagadnienia, jak:

- stan sanitarny i techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- aktualność badań lekarskich pracowników,
- posiadanie aktualnych wyników z monitoringu środowiska pracy,
- wydawanie pracownikom odzieży ochronnej i roboczej,
- utrzymywanie w normach higienicznych stężeń i natężeń czynników szkodliwych,
- ocena realizacji przez pracodawców przepisów prawnych w zakresie czynników rakotwórczych i biologicznych,
- nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi.

Kontrole prowadzone w nadzorowanych zakładach pracy wykazywały szereg uchybień higieniczno-sanitarnych w zakresie warunków higieny pracy. Do ważnych nieprawidłowości należały:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy – w 7% skontrolowanych zakładów (5 zakładów),
- brak oceny ryzyka zawodowego lub niepełna ocena ryzyka zawodowego – w 7% skontrolowanych zakładów (5 zakładów),
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń – w 7% skontrolowanych zakładów (5 zakładów),
- uchybienia w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu chemikaliów – w 6% skontrolowanych zakładów (4 zakłady),
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy – w 3% skontrolowanych zakładów (2 zakłady),
- brak rejestru czynników szkodliwych – w 1% skontrolowanych zakładów (1 zakład).

W 2019 r. nie stwierdzono uchybień w zakresie badań lekarskich pracowników, czynników biologicznych, produktów biobójczych oraz prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3.

W związku z powyższym wydano ogółem 28 decyzji administracyjnych, w tym:

8 decyzji z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego zawierających 53 nakazy,
6 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków,
2 decyzje wygaszające,
oraz 11 decyzji płatniczych.

Decyzje administracyjne z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego dotyczyły:

- wyposażenia w płuczki do oczu stanowisk pracy lub miejsc, gdzie są stosowane substancje o działaniu żrącym,
- uzupełnienia spisu stosowanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych,
- posiadania aktualnych kart charakterystyki dla stosowanych substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych,
- wydzielenia zgodnie z obowiązującymi przepisami miejsc do przechowywania substancji i mieszanin chemicznych, w tym niebezpiecznych,
- oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami opakowań zastępczych stosowanych środków chemicznych,
- oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami opakowań posiadanych i stosowanych substancji i mieszanin chemicznych,
- wskazania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- obniżenia do obowiązującej normy stężeń i natężeń czynników szkodliwych środowiska pracy,
- założenia i prowadzenia na bieżąco rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą,
- uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego narażenia pracowników na hałas i drgania przy pracach, gdzie te narażenie występuje,
- opracowania i wdrożenia programu działań organizacyjno-technicznych w celu zmniejszenia narażenia pracowników na drgania o działaniu ogólnym,
- doprowadzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do właściwego stanu technicznego,
- wyposażenia pomieszczeń jadalni w indywidualne zamykane szafki przeznaczone do przechowywania w higienicznych warunkach własnego posiłku pracownika,
- zapewnienia pracownikom oddzielnych pomieszczeń do higienicznego przechowywania odzieży oraz spożywania posiłków,
- zapewnienia oświetlenia dziennego w pomieszczeniu stałej pracy,
- ustalenia zasad korzystania ze środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego,
- uwzględnienia stanowisk przygotowania i podawania leków cytostatycznych posiadających w swoim składzie substancje rakotwórcze lub mutagenne kat. 1A i 1B w rejestrze prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- przesłania do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu zweryfikowanej "Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym" za rok 2018 uwzględniając kontakt pracowników z substancjami rakotwórczymi i mutagennymi kat. 1A i 1B zawartymi w lekach cytostatycznych podczas prac z tymi lekami tj. przygotowywania w aptece szpitalnej oraz podawania pacjentom,

- założenia i prowadzenia zgodnie z obowiązującymi przepisami rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania pracowników w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- założenia i prowadzenia zgodnie z obowiązującymi przepisami rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- wyznaczenia i przeszkolenia pracowników w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków dotyczyły:

- wyposażenia jadalni oraz innych miejsc spożywania posiłków w indywidualne zamykane szafki przeznaczone do przechowywania w higienicznych warunkach własnego posiłku pracownika,
- zapewnienia pracownikom oddzielnych pomieszczeń do higienicznego przechowywania odzieży oraz spożywania posiłków,
- doprowadzenia do stanu nie zagrażającemu zdrowiu pracowników sufit w umywalni dla mężczyzn poprzez całkowite i trwałe usunięcie zawilgocenia i zagrzybienia; odmalowania ścian w umywalni dla mężczyzn; doprowadzenia do właściwego stanu czystości ściany i kafelki podłogowe w dwóch toaletach zlokalizowanych w hali piecowni; dokonania weryfikacji i aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniając m.in. informacje dotyczące występujących w środowisku pracy czynników chemicznych, a także aktualne wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- dokonania podziału szatni pracowniczej na część brudną i czystą, zapewnienia w szatni wystarczającej ilości szafek ubraniowych, odnowienia kabin natryskowych poprzez zlikwidowanie zawilgocenia i zagrzybienia ścian, odmalowania ścian i zardzewiałego grzejnika oraz skompletowania baterii prysznicowej, pokrycia posadzki w jadalni materiałem łatwo zmywalnym, zamontowania umywalki do mycia rąk oraz zlewozmywaka do mycia naczyń,
- wydzielenia zgodnie z obowiązującymi przepisami miejsca do przechowywania substancji i mieszanin chemicznych,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas) na stanowisku przygotowania modelu,
- ustalenia zasad korzystania ze środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego,
- zapewnienia odzieży i obuwia roboczego pracownikom wykonującym prace powodujące znaczne zabrudzenie,
- - dokonania weryfikacji i aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy m.in. w zakresie stosowanych maszyn, narzędzi i materiałów oraz występujących na stanowiskach pracy czynników szkodliwych środowiska pracy,

- założenia i prowadzenia na bieżąco rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych oraz dokonania oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą.

W wyniku postępowań administracyjnych prowadzonych przez PPIS w Wałbrzychu ulega poprawie stan higieniczny środowiska pracy pracowników, a także stan sanitarny pomieszczeń produkcyjnych i zaplecza socjalno-sanitarnego.

2. Nadzór nad chemikaliami

Różne substancje chemiczne i ich mieszaniny stosowane są w działalności wielu zakładów pracy na terenie miasta Wałbrzycha, co powoduje określone zagrożenia dla zdrowia pracowników. W ewidencji PSSE w Wałbrzychu na terenie miasta Wałbrzycha znajduje się 3 producentów, 1 importer oraz 24 podmioty wprowadzające do obrotu niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne.

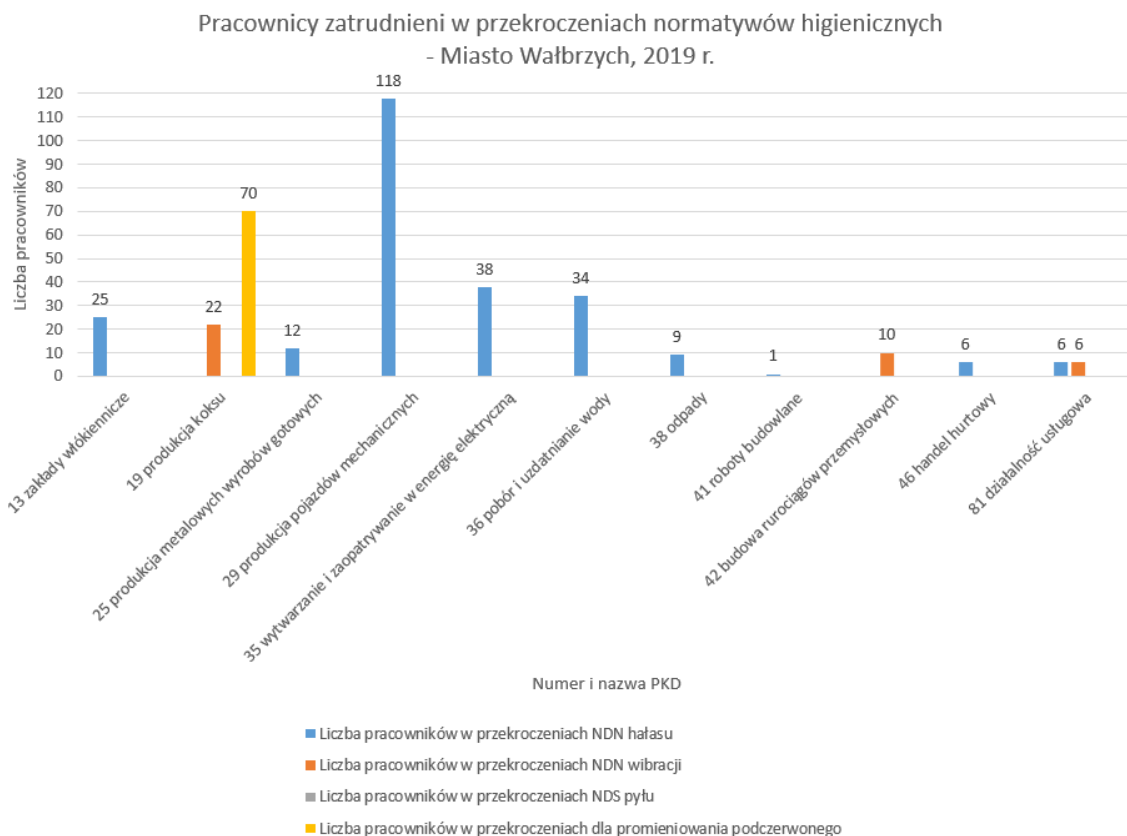
W ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami w 2019 r. przeprowadzono 27 kontroli w 24 zakładach pracy, zatrudniających łącznie 4798 pracowników; 5 kontroli wykazało nieprawidłowości w 4 zakładach pracy.

W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w 2019 r. przeprowadzono 4 kontrole w 4 zakładach pracy, podczas 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości.

Ze względu na długi okres latencji nowotworów działania profilaktyczne są w tej kwestii niezwykle istotne. Działania podejmowane w tym zakresie przez Oddział Higieny Pracy obejmują przede wszystkim egzekwowanie od pracodawców obowiązków określonych w obowiązujących przepisach prawnych, takich jak m.in.: ograniczenie liczby osób ekspozowanych do niezbędnego minimum i poinformowanie ich o występujących zagrożeniach, zapewnienie odpowiednich środków ochrony indywidualnej i profilaktycznej opieki zdrowotnej, prawidłowe oznakowanie instalacji i pojemników, systematyczne przeprowadzanie badań i pomiarów w środowisku pracy.

3. Ocena narażenia zawodowego

Oddział Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu kontrolował poziom narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, mogące powodować u pracowników następstwa zdrowotne w postaci chorób zawodowych. W 2019 r. 357 osób pracowało na stanowiskach pracy, na których stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych; w warunkach przekroczenia NDN hałasu pracowało – 249 osób, powyżej NDN drgań – 38 osób, 70 osób powyżej NDN promieniowania podczerwonego.

Rys. 2 Pracownicy zatrudnieni w przekroczeniach normatywów higienicznych – dot. miasta Wałbrzych, 2019 r. Opracowanie własne.

Od wielu lat dominującym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy funkcjonujących na terenie miasta Wałbrzych oraz powiatu wałbrzyskiego jest hałas. Ze względów technologicznych z reguły niemożliwe jest wyeliminowanie tego czynnika szkodliwego ze środowiska pracy. W związku z tym działania podejmowane przez Oddział Higieny Pracy obejmują przede wszystkim nadzór nad wypełnianiem przez pracodawców obowiązków

wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas. Wymagane jest m.in.: oznakowanie w zakładzie stref zagrożonych hałasem, zaopatrzenie pracowników w środki ochrony słuchu i egzekwowanie ich stosowania, sporządzenie i wprowadzenie w życie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzającego do ograniczenia narażenia na hałas oraz informowanie pracowników o ryzyku zawodowym.

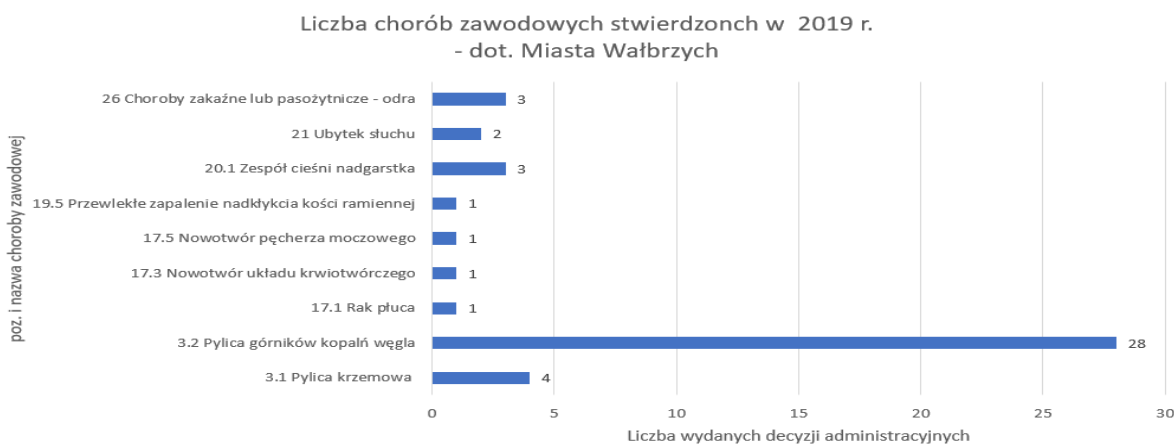
4. Choroby zawodowe

Następstwem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia są choroby zawodowe. W 2019 r. dokonano **83 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych**, natomiast stwierdzono łącznie 49 **chorób zawodowych** w tym 44 dot. miasta Wałbrzych.

W 2019 r. wydano łącznie w sprawach chorób zawodowych 83 decyzje w tym 72 dot.

miasta Wałbrzych, w tym:

- 44 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej,
- 24 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w tym 5 dot. pylic, 2 dot. przewlekłego obturacyjnego zapalenia oskrzeli, 2 dot. choroby narządu głosu, 9 dot. nowotwo-rów z czego 1 nowotwór płuc, 1 nowotwór nosa i zatok przynosowych, 7 nowotworów wywoła-nych działaniem promieniowania jonizującego, 3 dot. chorób układu ruchu w związku ze sposobem wykonywania pracy, 1 dot. chorób obwodowego układu nerwowego w związku ze sposobem wykonywania pracy, 1 dot. ubytku słuchu, 1 dot. chorób zakaźnych lub pasożytniczych - mononukleozy),
- 4 decyzje umarzające w całości postępowanie.
- W strukturze zachorowalności na choroby zawodowe w 2019 r. czołowe miejsce zajmują następujące jednostki chorobowe:
 - pylice 32 stwierdzeń, w tym 28 pylic górników kopalń węgla i 4 pylice krzemowe (na podstawie zgłoszeń przez DWOMP związanych z badaniami w trybie art. 229 § 5 Kodeksu pracy),
 - nowotwory złośliwe 3 stwierdzenia, w związku z narażeniem na czynniki rakotwórcze, w tym 1 nowotwór płuca, 1 nowotwór układu krwiotwórczego i 1 nowotwór pęcherza moczowego,
 - choroby związane ze sposobem wykonywania pracy 4 stwierdzenia z czego 3 dot. układu nerwowego (cieśń nadgarstka), 1 układu ruchu (zapalenie nadkłykcia kości ramiennej),
 - chorób zakaźnych lub pasożytniczych - odra 3 stwierdzenia w związku z narażeniem na wirus odry

Rys. 3 Choroby zawodowe stwierdzone w 2019 r. – dot. miasta Wałbrzych.
Opracowanie własne.

Mimo, iż dominującym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy na terenie miasta Wałbrzych jest hałas, w 2019 r. stwierdzono jedynie 2 choroby związane z ubytkiem słuchu w związku z tym narażeniem. Wśród stwierdzeń i zgłoszeń chorób zawodowych dominują pylice górników kopalń węgla, ponieważ pylica jest chorobą rozwijającą się progresywnie i jej skutki pojawiają się po wielu latach od ustania narażenia. Znaczącym jest fakt, że byli górnicy wałbrzyskich kopalń węgla korzystają z możliwości badań lekarskich w trybie art. 229 § 5 Kodeksu pracy tj. na swój wniosek poddają się badaniom lekarskim po ustaniu zatrudnienia w warunkach narażenia na działanie pyłów

zwłókniających, które to badania zapewnią następcą prawną zlikwidowanych kopalń.

W porównaniu do lat ubiegłych w 2019 r. pojawiła się choroba zakaźna – odra, którą zdiagnozowano u pracowników szpitala mających kontakt z chorymi na odrę, którzy przyjechali zza granicy.

Ponadto w porównaniu z 2018 r. wzrosła ilość zgłoszeń chorób zawodowych związanych ze sposobem wykonywania pracy, natomiast zmalała ilość zgłoszeń dotyczących narażenia na czynniki rakotwórcze.

Najwięcej zgłoszeń dot. sposobu wykonywania pracy dotyczyło pracowników zatrudnionych w zakładach strefy ekonomicznej w Wałbrzychu i pracujących na liniach produkcyjnych w wymuszonym tempie pracy.

5. Środki zastępcze

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.) do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2019 r. na terenie miasta Wałbrzycha nie ujawniono przypadków wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Niemniej PPIS w Wałbrzychu prowadzi kilkanaście postępowań administracyjnych w stosunku do osób prawnych oraz osób fizycznych, które w latach ubiegłych na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego łamały zakaz dot. wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. W 2019 r. wydano łącznie 5 decyzji administracyjnych z zakresu środków zastępczych, w tym 1 decyzję o wymierzeniu kary pieniężnej w wysokości 40 000 zł za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego.

Zgodnie z art. 30a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne są obowiązane zgłosić państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Placówki medyczne kierują zgłoszenia zatruc/podejrzeń zatruc bezpośrednio do PPIS w Wałbrzychu, który następnie przekazuje raporty do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. W 2019 r.

Oddział Higieny Pracy odnotował na terenie miasta Wałbrzych oraz powiatu wałbrzyskiego **10 przypadków zatruc „dopalaczami”** dotyczące:

- mężczyzny w wieku 19 lat /styczeń 2019 r./
- mężczyzny w wieku 33 lat /styczeń 2019 r./
- kobiety w wieku 36 lat /styczeń 2019 r./

- mężczyzny w wieku 43 lat /luty 2019 r./
- kobiety w wieku 36 lat /lipiec 2019 r./
- mężczyzny w wieku 20 lat /lipiec 2019 r./
- mężczyzny w wieku 17 lat /sierpień 2019 r./
- mężczyzny w wieku 58 lat /wrzesień 2019 r./
- mężczyzny w wieku 47 lat /wrzesień 2019 r./

Ponadto w dniu 29 sierpnia 2019 r. **odnotowano 1 przypadek zgonu mężczyzny w wieku 24 lat.**

Niestety PPIS w Wałbrzychu nie ma obecnie możliwości pozyskania danych osobowych pacjentów oraz danych opiekunów prawnych (w przypadku osób niepełnoletnich) – w celu przeprowadzenia wywiadu epidemiologicznego i ustalenia rodzaju środków zastępczych będących przyczyną podejrzenia zatrucia oraz ich źródła pochodzenia (miejsca zakupu).

6. Promocja zdrowia

Działalność Oddziału Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu ukierunkowana jest m.in. na poprawę warunków higieny pracy w zakładach pracy znajdujących się na terenie miasta Wałbrzycha oraz powiatu wałbrzyskiego, a więc poprawę warunków sprzyjających zdrowiu. Przeprowadzane kontrole koncentrują się przede wszystkim na głównych zagrożeniach dla zdrowia pracowników, mając za cel szeroko pojętą profilaktykę chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Celem działań podejmowanych przez pracowników Oddziału Higieny Pracy jest także promowanie zachowań prozdrowotnych.

W trakcie kontroli prowadzonych w 2019 r. w ramach nadzoru nad warunkami higieny pracy zbierano informacje na temat przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach. Działania te miały na celu ustalenie stanu faktycznego dotyczącego respektowania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2182).

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych, w ślad za pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 25.01.2019 r., znak: GIS-GIS-074-00001/MR/19 przekazywano informacje dot. podejmowania przez kierowników podmiotów leczniczych działań mających na celu ochronę pracowników przed zakażeniem wirusem odry podczas realizacji zadań służbowych.

W 2019 r. Oddział Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu kontynuował działania mające za cel profilaktykę oraz ustawiczne pogłębianie wiedzy społeczeństwa nt. szkodliwości środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W dniu 10 czerwca 2019 r. w Ochotniczym Hufcu Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Wałbrzychu wygłoszono wykład nt. „Dopalacze – nowe narkotyki. Dlaczego są tak niebezpieczne? Co grozi za ich posiadanie? W jaki sposób monitoruje się rynek dopalaczy?”. Natomiast w dniu 06 grudnia 2019 r. pracownicy Oddziału Higieny Pracy wzięli udział w wydarzeniu propagującym zdrowy tryb życia „FIT MIKOŁAJKI” zorganizowanym przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, gdzie wygłosili wykład pt. „Dopalacze – nowe narkotyki. Dlaczego są tak niebezpieczne i co grozi za ich posiadanie?”

IV. Placówki nauczania i wychowania

W 2019 r. w ewidencji PSSE w Wałbrzychu znajdowało się 85 stałych placówek nauczania i wychowania (stan na dzień 31 grudnia 2019 r.) i 54 turnusy wypoczynku sezonowego dzieci i młodzieży. Skontrolowano 75 stałych placówek oraz 20 turnusów, przeprowadzono 109 kontroli.

Zakres kontroli obejmował przede wszystkim ocenę stanu sanitarnego placówek, w tym m.in. stan techniczny, funkcjonalność, wyposażenie, mikroklimat, warunki do utrzymania higieny osobistej, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu, czystość i porządek. Stan sanitarny nie budził poważniejszych zastrzeżeń – nie stwierdzono zaniedbań czystości i porządku, nie wszczęto postępowania administracyjnego w sprawie usunięcia uchybień higieniczno-sanitarnych. We wszystkich obiektach przestrzegane były przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Stan sanitarny poszczególnych rodzajów placówek nauczania i wychowania oraz form wypoczynku przedstawiał się następująco:

Żłobki – w 2019 r. w ewidencji znajdowało się 7 placówek, w tym 2 nowo powstałe żłobki i 5 istniejących, skontrolowano 7. Należy zaznaczyć, że żłobki funkcjonujące w zespołach w bieżącym roku wykazywane są jako samodzielne placówki. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

W okresie sprawozdawczym wydano 7 decyzji o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych w pomieszczeniach, w których ma być prowadzony żłobek (w większości w związku ze zwiększeniem liczby miejsc) i 7 decyzji o pobraniu opłaty.

W 3 placówkach podczas kontroli stwierdzono drobne uchybienia, tj:

- brak zabezpieczeń przed nadmiernym nasłonecznieniem w Żłobku Samorządowym nr 7 (ul. Truskawiecka) i Żłobku Samorządowym Nr 8 (ul. Sosnowa); dyrektorzy zobowiązali się do poprawy w tym zakresie, kolejna kontrola przeprowadzona w jednej z placówek wykazała, że zrealizowano ustalenie, zainstalowano rolety na oknach,
- popękane, wybrzuszone kafle w zespole sanitarnym w Żłobku Samorządowym nr 4 (ul. Giserska); w trybie natychmiastowym personel placówki doraźnie zabezpieczył pęknięcia; wydano zalecenie pokontrolne; dyrektor poinformował o usunięciu usterki, tj. wymianie uszkodzonych kafli na nowe.

Przedszkola – w ewidencji znajdowało się 25 przedszkoli. W 2019 r. zlikwidowano 1 przedszkole, inne rozpoczęło funkcjonowanie. Skontrolowano wszystkie placówki. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Zalecenia wydano w 3 placówkach.

W Niepublicznym Przedszkolu Językowym "Chatka Małolatka II" (ul. Uczniowska) i Przedszkolu Niepublicznym „Jedyneczka” (ul. Mickiewicza) podczas kontroli stwierdzono niewystarczające zabezpieczenie szaf ze środkami czystości i dezynfekcyjnymi (uszkodzony zamek w szafce, zamknięcie, które może być otwarte przez dzieci). W trybie natychmiastowym pracownicy placówek umieścili środki w bezpiecznych miejscach – wydano zalecenia obligujące do prawidłowego przechowywania środków chemicznych.

W Niepublicznym Przedszkolu "U Mikołaja" (ul. Andersa) zalecono uzupełnić w trybie pilnym brakujące fragmenty pianek ochronnych w konstrukcji wewnętrznego placu zabaw, do

czasu usunięcia usterki konstrukcja została wyłączona z użytkowania.

W 2019 r. rozpatrzono 2 wnioski o podjęcie interwencji w związku z powtarzającym się występowaniem wszawicy w Przedszkolu Samorządowym Nr 14 (ul. Kasztelańska). Oprócz tego odebrano kilkanaście telefonów od rodziców w sprawie występowania wszawicy w placówkach oświatowych głównie przedszkolach, ale także szkołach podstawowych. Zgłaszający zostali poinformowani o aktualnym stanie prawnym, podano też wskazania profilaktyczne przy zwalczaniu wszawicy oraz możliwości działania w środowisku nauczania i wychowania, do którego uczęszcza dziecko. Przeprowadzono również rozmowy telefoniczne z dyrektorami tych placówek nt. stanu prawnego i konieczności podejmowania działań w celu zrealizowania zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, sugerując różnorodne rozwiązania (w zależności od danej sytuacji). Dyrektorzy informowali o podejmowanych działaniach.

W 15 przedszkolach oceniono **dostosowanie mebli edukacyjnych do ergonomii** – oceną objęto 604 dzieci. Podobnie jak w roku ubiegłym nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w Przedszkolu Samorządowym Nr 8 (ul. Grodzka) występowały drobne uchybienia, tj. braki w oznakowaniu i prawidłowym zestawieniu mebli w części sal. Dyrektor przedszkola w wyjaśnieniach poinformował, o wymianie w ostatnich dniach zestawów krzeseł i stołów na nowe. Wydano zalecenia pokontrolne. Kontrola sprawdzająca wykazała poprawę. W skontrolowanych placówkach oceniono również posiadanie certyfikatów na sprzęt meblowy zakupiony po 1997 r. i stwierdzono, że nadal w części przedszkoli brak stosownych certyfikatów.

Szkoły (funkcjonujące samodzielnie szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne oraz zespoły szkół) – w ewidencji znajdowały się 22 placówki (w 2019 r., przekształcono samodzielnie funkcjonującą szkołę podstawową w zespół szkół, ponadto przestało funkcjonować gimnazjum), skontrolowano 20.

W 2019 r. wydano 1 decyzję przedłużającą dot. zapewnienia równej nawierzchni boiska do piłki nożnej w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 6 (ul. Gen. Andersa).

Stan sanitarny większości placówek był dobry. W kilku szkołach występowały nieliczne uchybienia np. w części pomieszczeń niewłaściwy stan techniczny podłóg, ścian/sufitów, przepalone pojedyncze świetlówki, braki w oznakowaniu stolików i krzeseł oraz niewłaściwe ich zestawienie – dokonano ustaleń pokontrolnych, w tym dyrektorzy szkół informowali o podejmowanych działaniach w celu poprawy sytuacji.

Niezachowane **standardy dostępności do urządzeń sanitarnych** stwierdzono w 4 szkołach, tj. w 3 szkołach podstawowych (nadal: Nr 23 - ul. Struga, Nr 28 - Al. Wyzwolenia oraz Nr 15 - ul. Nałkowskiej, w której nastąpiło pogorszenie w związku ze zwiększeniem liczby uczniów) oraz w Zespole Szkół Muzycznych (ul. Piętnastolecia), w którym stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych w 1 budynku (przy ul. Moniuszki). Należy zaznaczyć, że w szkole podstawowej, w której nastąpiło pogorszenie w tym zakresie, w dniu kontroli w trakcie przerw nie zaobserwowano utrudnionego dostępu do urządzeń sanitarnych. Według oświadczenia dyrektora zgodnie z prognozami w kolejnych latach liczba uczniów będzie się sukcesywnie zmniejszała. Przyjmuje się, że co najmniej jedna umywalka powinna przypadać na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 chłopców oraz jedna miska ustępowa na 20

dziewcząt.

W czasie kontroli oceniono również **warunki do utrzymania higieny osobistej** i stwierdzono, że we wszystkich szkołach warunki były właściwe (tj. w sanitariatach uczniów był dostęp do bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk lub ręczników jednorazowych, papieru toaletowego przy lub w kabinach wc, a także zapewniony był właściwy stan techniczny oraz sanitarno-higieniczny). W Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 (ul. 1 Maja) występowały uchybienia, w tym zakresie, tj. brak środków higieny osobistej w części zespołów sanitarnych. W trybie natychmiastowym pracownicy zapewnili mydło i papier toaletowy, zalecono na bieżąco uzupełniać środki higieny osobistej.

Warunki poprawiły się w 3 szkołach podstawowych, w których przeprowadzono kompleksowe remonty zespołów sanitarnych, tj:

- w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 23 (ul. A. Struga) - dla chłopców, równocześnie zwiększono liczbę urządzeń sanitarnych,
- w Szkole Podstawowej Fundacji "CLEVER" (ul. A. Krajowej) – modernizacja dotyczyła dwóch zespołów sanitarnych dla dziewcząt i chłopców z klas starszych.
- w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26 (ul. Palisadowa) oddano do użytku po generalnym remoncie wszystkie zespoły sanitarne dla dzieci (poza blokiem sportowym).

Nie wszystkie skontrolowane szkoły posiadały **warunki do prowadzenia zajęć wf.**

Brak infrastruktury do zajęć wf występował w Zespole Szkół Specjalnych Przyszpitalnych (ul. Batorego). Niezależnie od posiadanej infrastruktury, 16 szkół organizowało zajęcia wf poza placówką (w większości na basenie). Podczas kontroli 3 placówek stwierdzono uchybienia w pomieszczeniach, w których realizowane są zajęcia z wf. W Publicznej Szkole Podstawowej Nr 37 z Oddziałami Sportowymi (ul. Dunikowskiego) - dot. budynku przy ul. Głównej oraz Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 3 (ul. T. Chałubińskiego) - ubytki w klepkach parkietowych i przetarcia lakieru. Dyrektorzy w złożonych wyjaśnieniach poinformowali, że na bieżąco monitorują stan podłogi i w razie jego pogorszenia sale gimnastyczne zostaną wyłączone z użytku oraz, że organ prowadzący stara się o pozyskanie środków zewnętrznych na modernizację sal sportowych. Ponadto w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 (ul. 1 Maja) wydano zalecenie dotyczące odnowienia malatury ścian w sali gimnastycznej. Dyrektor wyjaśnił, że ze środków własnych wyremontował zaplecze sanitarne i ciąg komunikacyjny przy sali, natomiast modernizacja sali sportowej przewidziana jest po uzyskaniu prawa własności do gruntu, na którym jest zbudowana.

Warunki do prowadzenia zajęć wf poprawiły się w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 28 (Al. Wyzwolenia), w której kompleksowo wyremontowano sale gimnastyczną. Ponadto w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 (ul. 1 Maja) poprawiły się warunki do rekreacji, wymieniono uszkodzoną nawierzchnię na placu zabaw.

Nadal uczniowie kl. II i III wałbrzyskich szkół podstawowych realizowali specjalny program nauki pływania (finansowany przez gminę Wałbrzych). Zajęcia odbywały się w ramach zajęć szkolnych, w obiektach sportowych, pod opieką wykwalifikowanej kadry.

W ramach prowadzonego nadzoru dokonano **oceny wyposażenia i dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii**. W 11 szkołach oceniono dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży – oceną objęto 474 uczniów. Podobnie jak w roku ubiegłym nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast drobne uchybienia (braki w oznakowaniu

i prawidłowym zestawieniu mebli w części sal) w 1 placówce, tj. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 (ul. Nałkowskiej). Dyrektor informował o przyczynie wystąpienia uchybień w wyjaśnieniach do protokołu. Wydano zalecenia pokontrolne. Kontrola sprawdzająca wykazała poprawę.

Należy nadmienić, że:

- podczas kontroli prowadzony był niejednokrotnie instruktaż w zakresie umeblowania sal zajęć (z uwzględnieniem certyfikacji oraz zasad ergonomii),
- często utrudnieniem w zapewnieniu uczniom odpowiednich mebli był system gabinetowy oraz pracownie komputerowe, z których korzystali uczniowie w różnym wieku,
- zaobserwowano poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowe meble; nadal w części był sprzęt wieloletni, w dobrym stanie, na bieżąco naprawiany; były też przypadki wyposażenia meblowego „robionego” na zamówienie,
- zdarzało się, że zestawiane były meble wyprodukowane wg „starej” i wg „nowej” normy,
- w czasie kontroli w zakresie oceny stanu sanitarnego placówek oświatowych dokonywano również analizy wyposażenia (zakupionego po 1997 r.) w aspekcie posiadania certyfikatów, nadal nie wszystkie meble/urządzenia i sprzęt sportowy będące na stanie szkół miały certyfikaty.

W 22 placówkach przeanalizowano 145 **rozkładów zajęć lekcyjnych** (w tym w szkołach funkcjonujących w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii). W większości nie stwierdzono nieprawidłowości, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2 (ul. Królewiecka) w 5 oddziałach negatywnie oceniono rozkład zajęć lekcyjnych, tj. w 5 oddziałach różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była większa od 1 godziny, ponadto w 4 z nich także zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze (różnica pomiędzy dniami była większa niż 1 godzina). Wydano zalecenie poprawy. Dyrektor w wyjaśnieniach do protokołu informował o przyczynach powstałych nieprawidłowości i zobowiązał się do wprowadzenia zmian w nowym planie lekcji (obowiązującym po feriach zimowych). Ponadto w 2 placówkach (szkoła podstawowa, zespół szkół) ogółem w 4 oddziałach różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była większa od 1 godziny. Występujące nieprawidłowości nie stanowiły wystarczającej podstawy do wydania zaleceń poprawy. W ramach ustaleń pokontrolnych dyrektorzy zobowiązali się wprowadzić zmiany przy układaniu nowego rozkładu zajęć, uwzględniające w miarę możliwości najpełniej zasady higieny pracy umysłowej. Dyrektorzy placówek wyjaśniając przyczyny nieprawidłowości informowali m.in. o: dochodzeniu na zajęcia wf, realizacji zajęć międzyklasowych, niewystarczających warunkach do prowadzenia zajęć wf, dyspozycyjności nauczycieli.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w większości szkół dyrektorzy stworzyli higieniczne warunki odpoczynku między lekcjami, długości przerw uzgadniane były z Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim.

We wszystkich szkołach zapewniono uczniom **możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych**. Należy zaznaczyć, że w trakcie kontroli dyrektorzy szkół informowali, iż często uczniowie klas starszych szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych nie korzystali z tej możliwości.

We wszystkich szkołach uczniowie mieli zapewnioną **opiekę medyczną** sprawowaną przez pielęgniarki w szkolnym gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W trakcie kontroli szkół oceniano gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Nie stwierdzono nieprawidłowości. We wszystkich zapewniono punkt poboru ciepłej i zimnej wody, podłogi wykonane z materiałów umożliwiających dezynfekcję, a także środki myjąco dezynfekujące (w trakcie kontroli zwracano też uwagę na terminy przydatności do użycia ww. produktów). Poprawę stanu technicznego gabinetu wykazano w 2 placówkach, tj. Rzemieśniczej Branżowej Szkole I stopnia (ul. Osiedle Górnicze) - wyrównano i pomalowano ściany, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 5 (ul. Limanowskiego) wykonano ubiegłoroczne zalecenia pokontrolne, usunięto awarię podgrzewacza wody, zapewniono bieżącą ciepłą wodę.

W 6 wałbrzyskich szkołach (5 placówek będących pod nadzorem PPIS i 1 placówka będąca pod nadzorem DPWIS) funkcjonują szkolne gabinety stomatologiczne – w ramach realizacji „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych, w latach 2018-2022”. Skontrolowane placówki na terenie miasta Wałbrzycha podpisały porozumienie w sprawie opieki stomatologicznej nad uczniami z ww. gabinetami stomatologicznymi.

Substancje/mieszanki chemiczne do celów dydaktycznych posiadała Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 26 (ul. Palisadowa). Przeprowadzono w niej kontrolę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin - nie stwierdzono nieprawidłowości. Z posiadanych informacji wynika, że w szkole znajdowało się ok. 0,6 kg niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych. W 2019 roku nie skontrolowano 1 nowo utworzonego zespołu szkół, w skład którego weszła szkoła podstawowa posiadająca w ubiegłych latach odczynniki chemiczne. W związku z wprowadzeniem nauki chemii do szkół podstawowych, w czasie prowadzonych kontroli zwracano uwagę dyrektorom na konieczność spełnienia określonych wymagań przy tworzeniu pracowni chemicznych i stosowaniu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. W czasie kontroli zwracano również uwagę na sposób postępowania z odpadami chemicznymi powstającymi w wyniku doświadczeń szkolnych. W większości produkty reakcji po zobojętnieniu lub rozcieńczeniu wylewane były do kanalizacji.

W szkołach prowadzono **dożywianie dzieci i młodzieży w formie obiadów**. W skontrolowanych placówkach 10 % uczniów korzystało z ciepłych posiłków (w tym ok. 29% dofinansowywanych). W większości placówek posiłki były dowożone, przygotowywane poza szkołą. W zespołach szkolno-przedszkolnych często dzieci przedszkolne miały zapewnione żywienie przygotowywane przez inną firmę cateringową niż dzieci szkolne. Brak dożywiania w formie ciepłych posiłków odnotowano w 2 placówkach ponadpodstawowych, tj. Rzemieśniczej Branżowej Szkole I stopnia (ul. Osiedle Górnicze) oraz Zespole Szkół Społecznych Nr 1 (ul. Malczewskiego). Szkoły podstawowe realizowały „Program dla szkół”, którego celem było udostępnianie dzieciom owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych.

W większości szkół funkcjonują „poidełka” do korzystania z wody wodociągowej. W placówkach, które nie posiadały wyniku badania wody z „poidełek” wydawano zalecenia pokontrolne obligujące do ich przeprowadzania. W sytuacji nie spełnienia wymaganych parametrów wody „poidełka” były wyłączane z użytku do czasu uzyskania prawidłowego wyniku.

Szkoły wyższe - w ewidencji znajdowały się 3 placówki, skontrolowano 1. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Kontrola Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (ul. Zamkowa) wykazała brak ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w 1 budynku uczelni, wydano zalecenie pokontrolne obligujące do usunięcia uchybienia. Pełnomocnik rektora złożył wyjaśnienia do protokołu, w których poinformował o awarii sieci gazowej zasilającej ogrzewanie i prowadzonych pracach naprawczych. Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie usterki i zapewnienie ciepłej wody.

Placówki z pobytem całodobowym – w ewidencji znajdowało się 9 placówek, tj. 4 domy dla dzieci prowadzone przez Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Salvator”, 2 domy studenckie, internat, młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii. Skontrolowano 8, stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

W Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym (ul. Strzegomska) zrealizowano ubiegłoroczne zalecenia, tj. doprowadzono do właściwego stanu technicznego zawilgoconą, pokrytą ciemnym nalotem ścianę w 1 pokoju. Ponadto poprawiono warunki do realizacji zajęć wf i rekreacji, uzupełniono ubytki w nawierzchni boiska i ponownie włączono je do użytku. Podczas kontroli placówki zastano wyeksploatowany brodzik w łazience jednej grupy, z popękana emalią, zalecono jego wymianę na nowy.

W Domu dla Dzieci Nr 4 (ul. Miła) w trakcie kontroli zastano nieprawidłowo zamontowany wentylator elektryczny zlokalizowany w kabinie natryskowej, zalecono w trybie pilnym usunąć uchybienie.

Placówki z pobytem dziennym – w ewidencji znajdowało się 19 placówek tj. 13 - świetlice, placówki wsparcia dziennego, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze; 2 warsztaty terapii zajęciowej; 2 ośrodki kultury i 2 sale zabaw, tzw. wewnętrzne place zabaw (Kinderplanety), zlokalizowane w centrach handlowych. Skontrolowano 14, stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

Wypoczynek dzieci i młodzieży – w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszone były 54 turnusy (13 - wypoczynek zimowy, 41 - wypoczynek letni), skontrolowano 20 turnusów (7 -wypoczynek zimowy, 13 - wypoczynek letni). Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań czystości i porządku. Należy zaznaczyć, że:

- podczas kontroli wypoczynku pozostawiano materiały edukacyjne dotyczące właściwych zachowań chroniących przed zachorowaniami, wypadkami i urazami,
- prowadzono poradnictwo dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku,
- niekiedy stwierdzone uchybienia były usuwane w trakcie kontroli,
- dzieci i młodzież korzystająca z form wyjazdowych objęta była całodziennym wyżywieniem, natomiast półkolonie, zapewniające opiekę przez część doby, organizowały dla swoich uczestników dożywianie,
- w miejscach wypoczynku zapewniono apteczki wyposażone w podstawowe środki pierwszej pomocy, świadczenia opieki zdrowotnej udzielane były poza miejscem wypoczynku (w ramach ogólnie obowiązujących przepisów).

W porównaniu do roku ubiegłego zmalała liczba zorganizowanych turnusów wypoczynku (z 79 w 2018 r. do 54 w 2019 r.). Najwięcej turnusów było zorganizowanych w Wałbrzyskim Centrum Sportowo-Rekreacyjnym "AQUA-ZDRÓJ" (ul. Ratuszowa).

V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2019 r. na terenie miasta Wałbrzych skontrolowano 490 zakładów produkcji żywności, żywienia, wytwórni i miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością spośród 2033 ujętych w rejestrze zakładów.

Pracownicy Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadzili łącznie 702 kontrole.

W wyniku oceny stanu sanitarnego zakładu, przeprowadzonego na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu – z 305 zakładów 16 oceniono jako niezgodnych z wymaganiami sanitarnymi.

Wydano 36 decyzji w tym 17 nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego, oraz nałożono 34 mandaty na łączną kwotę 10 950,00 zł. Ogółem pobrano do badania laboratoryjnego 211 próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym zdyskwalifikowano łącznie 14 próbek.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniano m.in. w kierunku zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami. Przyczyną kwestionowania było niedostosowanie przez przedsiębiorców etykiet do obowiązujących od dnia 13 grudnia 2014 r. wymagań rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE. L 304 z dn. 22.11.2011 str. 18 z późn. zm.).

Prowadzono działania związane z powiadomieniami alarmowymi w systemie RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt - zharmonizowanego z systemem działającym w UE (w kraju siecią powiadamiania kieruje Główny Inspektor Sanitarny).

Przeprowadzono kontrole sanitarne - sprawdzono wycofanie z obrotu wymienionych w powiadomieniach alarmowych produktów spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych urzędowych kontroli żywności w niżej wymienionych grupach zakładów stwierdzano najczęściej następujące nieprawidłowości sanitarne:

W grupie sklepów:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- w sprzedaży środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,
- brudno utrzymane urządzenia chłodnicze,
- nie przestrzega się zapisów instrukcji GHP,
- przechowywanie środków spożywczych niezgodne z deklaracjami producentów,
- brak dokumentacji GHP, systemu HACCP,
- brudno utrzymane toalety dla personelu,
- niesprawny odpływ przy umywalce do mycia rąk.

W tej grupie zakładów nałożono 10 mandatów na łączną kwotę 3000,00 zł. Wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

W grupie super, hipermarkety:

- brak przestrzegania instrukcji GHP,
- w sprzedaży środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,
- brak identyfikacji wprowadzanych do obrotu środków spożywczych.

W tej grupie zakładów nałożono 2 mandaty na kwotę 350,00 zł.

W grupie zakładów prowadzących żywienie zbiorowe otwarte:

- brudno utrzymane urządzenia chłodnicze, brudno utrzymane pomieszczenia zakładu,
- brak do wglądu orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- brak udokumentowanej jakości zdrowotnej gotowego wyrobu nietrwałego mikrobiologicznie,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń,
- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody, brak środków myjących przy umywalkach do mycia rąk,
- personel nie przestrzega podstawowych zasad higieny, brak prawidłowej odzieży ochronnej,
- sprzęt pomocniczy (łyżki, chochle) niedokładnie myty, z resztkami żywności
- zniszczony sprzęt produkcyjny (patelnie, garnki),
- stwierdzono środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,

W tej grupie zakładów wydano 2 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu. Nałożono 3 mandaty na kwotę 2 600,00 zł.

W grupie zakładów małej gastronomii:

- brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu kuchni i w bufecie,
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,

- brak udokumentowanej jakości zdrowotnej gotowego wyrobu nietrwałego mikrobiologicznie,
- urządzenia, sprzęt produkcyjny brudne,
- brudne wc dla konsumentów,
- brak realizacji opracowanych procedur i instrukcji GHP,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- brak do wglądu orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- pomieszczenia zakładu wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowo przechowywane rożki wafłowe, kartony bezpośrednio na posadzce,

W tej grupie zakładów wydano 2 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu. Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1600,00 zł.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego:

- brak bieżącej ciepłej wody przy stanowisku mycia rąk w pomieszczeniu kuchni,
- nieprawidłowo usytuowany kloc do dzielenia mięsa,
- brudno utrzymane pomieszczenia zakładu,
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych,
- nieprawidłowa odzież ochronna personelu,
- stwierdzono środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia,
- nie przestrzega się opracowanych procedur, instrukcji GHP,
- brak udokumentowanej jakości zdrowotnej gotowego wyrobu nietrwałego mikrobiologicznie,
- nieprawidłowe przewody wentylujące piony instalacji, kanalizacji sanitarnej wewnątrz zakładu,
- brak wydzielonego miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego,

W tej grupie zakładów nałożono 5 mandatów karne na kwotę 1700 zł. Wydano 4 decyzje nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego zakładu.

W wyniku dokonanych ocen teoretycznych żywienia następujące nieprawidłowości:

- nie podaje się porcji warzyw do jednego z głównych posiłków,
- nie zaplanowano posiłku zawierającego mleko lub produkty z udziałem mleka,
- nie stosuje się różnorodnych produktów w obrębie danej grupy
- nie uwzględnia się udziału co najmniej jednej porcji z grupy orzechy,
- stosuje się produkty wysokotłuszczowe i wysoko przetworzone,
- nie uwzględnia się pieczywa graham, makaronów pełnoziarnistych, ryżu brązowego, podaje się wyłącznie pieczywo mieszane.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w sposobie żywienia polecono uwzględnić i stosować wytyczne w zakresie racjonalnego żywienia.

W 2019 r. prowadzono nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi

specjalnego przeznaczenia oraz żywnością wzbogacaną witaminami lub składnikami mineralnymi, wprowadzanymi do obrotu przez Internet. Oceniono 21 prezentacji produktów. Zakwestionowano 10 prezentacji suplementów diety. W przypadku 4 prezentacji dotyczących 4 produktów, sprawę prowadził Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu. W pozostałych przypadkach sprawy przekazano właściwym terenowo państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym.

VI. Podmioty lecznicze

Informacja o stanie sanitarnym placówek działalności leczniczej z miasta Wałbrzycha za 2019 r.

Oddział Epidemiologii prowadzi działalność w zakresie:

- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych,
- rejestracji zgłoszeń chorób zakaźnych,
- organizacji i kontroli pracy punktów szczepień,
- rejestracji, analizy, zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- zamawiania, dystrybucji i kontroli w zakresie gospodarki szczepionkami w punktach szczepień,
- prowadzenia monitoringu warunków przechowywania i transportu szczepionek,
- rejestracji ognisk zakażeń szpitalnych,
- kontroli placówek lecznictwa,
- współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

W 2019 r. przeprowadzono 115 kontroli, podczas których skontrolowano 63 placówki lecznictwa spośród 289 zarejestrowanych.

Podmioty lecznicze zlokalizowane na obszarze działalności PSSE zgodnie do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r., w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, posiadają opracowane i wdrożone procedury zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym procedur dekontaminacji. Procedury podlegają okresowej analizie i weryfikacji. Placówki posiadają instrukcje stanowiskowe. W celu weryfikacji znajomości zasad obowiązujących procedur medycznych higienicznych organizowane są szkolenia personelu przez kierowników zakładów.

Podczas bieżących kontroli podmiotów leczniczych w roku sprawozdawczym stwierdzono, że personel przestrzega procedur na poszczególnych stanowiskach pracy. W kontrolowanych obiektach sprawdzano sposób i formę przeprowadzania kontroli wewnętrznej. Z analizowanej dokumentacji wynika, że placówki przeprowadzają kontrole wewnętrzne co 6 miesięcy. Placówki szpitalne w ramach kontroli wewnętrznej wykonują badania mikrobiologiczne z powierzchni i sprzętu, mają powołane Komitety ds. Zakażeń Szpitalnych.

W roku 2019 podczas kontroli podmiotów leczniczych na terenie miasta pracownicy PSSE nie stwierdzili uchybień sanitarno – higienicznych za wyjątkiem Oddziału Internistyczno – Infekcyjnego Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego przy ul. Batorego w Wałbrzychu, który nie spełniał wymagań określonych dla Oddziałów Zakaźnych do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r., w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (D. U. z 2012 r. poz. 739). Na skutek prowadzonego postępowania administracyjnego pomieszczenia w Oddziale Internistyczno – Infekcyjnym dostosowano do wymagań Oddziału Zakaźnego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r., w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019 r. poz. 595).

W 2019 r., zachorowały 4 osoby na odrę i 4 pracowników szpitala, którzy mieli kontakt z pacjentami chorymi na odrę. Pracownicy Epidemiologii po otrzymaniu zgłoszenia podejrzenia zachorowania na odrę podjęli niezwłocznie działania zapobiegawcze dotyczące szpitala oraz zakładu pracy osoby podejrzanej i jej miejsca zamieszkania oraz osób z ich otoczenia. PSSE podjęła wszelkie niezbędne kroki, sprawdzenia znajomości przez personel procedur obowiązujących w szpitalu celem zmniejszenia ryzyka rozprzestrzeniania się odry w szpitalu i na terenie powiatu.

Na terenie dwóch szpitali od 20 września b.r. wystąpił czasowy problem z odbiorem odpadów medycznych przez firmę ECO- ABC Sp. z o .o z Bełchatowa. O powyższym fakcie Specjalistyczny Szpital im. dra A. Sokołowskiego w Wałbrzychu powiadomił Urząd Marszałkowski oraz PSSE. W dniu 30 września ECO - ABC z Bełchatowa odebrało odpady medyczne ze Specjalistycznego Szpitala im. dra A. Sokołowskiego. Dnia 30 września 2019r. Firma EMKA z Żyrardowa odebrała odpady medyczne ze Specjalistycznego Szpitala. Ginekologiczno – Położniczego w Wałbrzychu. Kolejne odbiory były dokonywane przez ww firmy. Służby szpitalne odpowiedzialne za gospodarkę odpadami medycznymi podejmowały działania celem odbioru odpadów zgodnie z harmonogramem t.j. 3 razy w tygodniu. Sytuacja odbioru odpadów została unormowana i z dniem 7 października 2019 r. został wznowiony odbiór odpadów medycznych przez firmę ECO – ABC (odbierane zgodnie z harmonogramem. W roku 2019 w skontrolowanych podmiotach leczniczych ambulatoryjnych i prywatnych praktykach lekarskich nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu sanitarno – higienicznego, procesów dekontaminacji, sterylizacji, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania z bielizną czystą i brudną. Na terenie dwóch szpitali na przełomie miesiąca września i października b.r. wystąpił czasowy problem z odbiorem odpadów medycznych przez firmę ECO – ABC Sp. z o.o. Bełchatów. Dyrekcja szpitali podejmowała działania w celu systematycznego odbioru odpadów medycznych przez firmę. Systematycznie zaczęto odbierać odpady medyczne w I dekadzie października W 2019 r. w porównaniu do 2018 r., w skontrolowanych podmiotach leczniczych: zwiększyła się liczba urządzeń chłodniczych do przechowywania odpadów medycznych; liczba obiektów nie uległa istotnej zmianie. W roku sprawozdawczym w Specjalistycznym Szpitalu im. dra A. Sokołowskiego przy ul. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu: w pomieszczeniach Poradni Neurologicznej rozpoczęto udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie specjalistycznych świadczeń ambulatoryjnych neurologicznych; wydano opinię sanitarną dotyczącą stanu sanitarno – higienicznego w nowym Oddziale Hematologicznym; w ramach rozbudowy szpitala oddano do użytku salę OIOM, SOR dla dorosłych (5 stanowisk) i dla ndzieci

(3 stanowiska), magazyn bielizny, pomieszczenia gospodarcze, administracyjne.

Likwidacji uległ funkcjonujący w 2018 r. Szpital Jednodniowy Focus przy ul. Blankowej 49 A w Wałbrzychu.

W 2018 r. na Specjalistyczny Szpital Ginekologiczno – Położniczy im. E Biernackiego przy ul. Paderewskiego 10 w Wałbrzychu wydano decyzję administracyjną obligującą do wykonania instalacji wentylacji i klimatyzacji dla Oddziału Intensywnej Terapii i Patologii Noworodka z terminem realizacji do 30.09.2019 r. W roku 2019 r. przystąpiono do wykonywania prac remontowo modernizacyjnych. We wrześniu 2019 r. strona wniosła o prolongatę terminu wykonania obowiązku określonego w decyzji z uwagi na to, że w *trakcie wykonywania robót podstawowych objętych dokumentacją projektową po wykonaniu rozbiórek i koniecznych odkrywek stwierdzono konieczność wykonania robót dodatkowych, niemożliwych do przewidzenia na etapie prac projektowych*. PPIS po przeanalizowaniu argumentów strony i wyznaczył nowy termin proponowany przez stronę t. j. na dzień 30 grudnia 2019 r. W roku sprawozdawczym w Specjalistycznym Szpitalu Ginekologiczno - Położniczym na Oddziale Intensywnej Terapii i Patologii wystąpiło ognisko epidemiczne u 5 noworodków wywołane przez biologiczny czynnik *Klebsiella pneumoniae* ESBL(+). Po zgłoszeniu przez szpital do PSSE „raportu wstępnego o podejrzeniu lub wystąpieniu ogniska epidemicznego”, przeprowadzono kontrolę sanitarną. Podczas kontroli stwierdzono, że szpital podjął działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia, przecięcia się dróg szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych oraz uodpornienia osób podatnych na zakażenie. W oddziale wzmocnony został reżim sanitarny. W trakcie kontroli sprawdzono znajomość i stosowanie przez personel obowiązujących procedur higienicznych szpitala.

W raporcie końcowym z wygaszenia ogniska epidemicznego wykazano 1 zgon noworodka z powodu posocznicy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu sprawował nadzór nad prawidłowym zgłaszaniem przypadków zachorowań na choroby zakaźne przez placówki lecznictwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ogółem przeprowadzono 194 wywiady epidemiologiczne. Zarejestrowano: 21 chorych na gruźlicę mieszkających na terenie naszego miasta (w tym 14 przypadków zachorowań na gruźlicę prątkującą, 7 osób na gruźlicę nieprątkującą), 2 wznowy. Zarejestrowano 3 zgony na gruźlicę prątkującą (2 mężczyzn i 1 kobieta). Zachorowania wystąpiły u 16 mężczyzn w przedziale wiekowym (40 -65 lat) i 7 kobiet w przedziale wiekowym (30 -55 lat). Osoby chorujące na gruźlicę pochodzą w większości ze środowiska o niskim statusie materialnym. Nadzorem objęto również osoby z otoczenia tych chorych.

Na terenie miasta zarejestrowano 6 zachorowań wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, przebadano i skreślono z listy 5 ozdowieńców, 1 ozdowieńca przeniesiono do rejestru na 2020 r.

Zarejestrowano 1 zachorowanie na Wirusowe Zapalenie Wątroby Typu A.

Pod nadzór lekarzy pierwszego kontaktu skierowano 7 osób zakażonych wirusem HBV oraz osoby z ich otoczenia. Nadzorem objęto 22 nosicieli zakażonych wirusem HCV.

Sprawowano nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad gospodarką preparatami szczepionkowymi.

W ramach prowadzonego rejestru niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszono 24 przypadki odczynu poszczepiennego u dzieci. Osoby te objęto nadzorem i pouczono

o konieczności konsultacji z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej.

Szczepieniu p/wścieklicznie poddano 3 osoby.

W ramach współpracy Inspekcja Weterynaryjna zgłaszała obserwacje weterynaryjne zwierząt poddanych badaniom lekarsko – weterynaryjnym w kierunku wściekliczny.

Współpracowano z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarnymi w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych, objęcia nadzorem osób chorych i osób z ich otoczenia

Udzielano informacji osobiście lub telefonicznie na tematy dotyczące chorób zakaźnych, szczepień ochronnych mieszkańcom miasta, w tym osobom wyjeżdżającym za granicę.

Propagowano szczepienia przeciwko grypie sezonowej, inwazyjnej chorobie meningokokowej i zakażeniom pneumokokowym.

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie miasta Wałbrzycha w 2019 r. w porównaniu do 2018 r.

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań		Zapadalność	
		Rok 2018	Rok 2019	Rok 2018	Rok 2019
Ospa wietrzna		363	561	320,95	496,02
Wirusowe zapalenie wątroby typu A		2	1	1,76	0,88
Wirusowe zapalenie wątroby typu B		8	7	7,07	6,19
Wirusowe zapalenie wątroby typu C		15	22	13,26	19,45
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	23	58	20,33	51,28
	inne określone	14	7	12,37	6,19
	nie określone	45	58	39,78	51,28
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez Clostridium difficile	7	3	6,18	2,65
	nie określone	26	2	22,98	1,77
Biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		129	169	114,05	149,43
Salmoneloza		8	6	7,07	5,31
Borelioza		23	34	20,33	30,06
Płonica (szkarlatyna)		23	100	20,33	88,42
AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności		1	1	0,88	0,88
HIV		6	10	5,30	8,84
Lamblioza		25	4	22,10	3,54
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		2	4	1,76	3,54
Krzusiec		1	2	0,88	1,77
Odra		0	8	0	7,07

VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów czasowo-turystycznych w 2019 roku

1. Baza noclegowa

W 2019 r. skontrolowano 8 hoteli funkcjonujących na terenie miasta, a ich stan sanitarno-techniczny oceniono jako dobry, tak jak w roku ubiegłym.

Ponadto zostało skontrolowane 6 innych obiektów świadczących usługi noclegowe pod względem spełnienia wymogów sanitarnych, a przede wszystkim zagrożenia przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń. Obiekty noclegowe odznaczały się dobrym stanem sanitarno-technicznym – postępowanie z bielizną czystą i brudną było prawidłowe, czystość w pomieszczeniach zachowana, przeglądy klimatyzacji dokonywane przynajmniej jeden raz w roku, zabiegi DDD wykonywane samodzielnie lub zlecane firmom zewnętrznym.

Właściciele obiektów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), monitorują obecność pałeczek z rodzaju *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody. Z przedłożonych do wglądu w trakcie kontroli sprawozdań z badań wynika, że ciepła woda spełnia wymogi wyżej cytowanego rozporządzenia.

2. Baseny kryte i odkryte

Pod nadzorem PPIS w Wałbrzychu znajdują się 2 pływalnie kryte, tj. przy ul. Sokołowskiego 75 oraz w hotelu „Maria” przy ul. Wrocławskiej 134b, a także park wodny „Aqua-Zdrój” przy ul. Ratuszowej 6.

Pływalnia kryta przy Zespole Szkół Nr 4, ul. Sokołowskiego 75, Wałbrzych

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu z pływalni pobrano 3 próbki wody do badań bakteriologicznych, w tym 2 próbki do badań w kierunku obecności pałeczek *Legionella* sp. z instalacji ciepłej wody oraz 1 próbkę wody do badań fizykochemicznych, nie kwestionując żadnej.

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni zarządca obiektu zlecił badania wody: 24 próbek pod względem bakteriologicznym, w tym 4 próbek w kierunku obecności pałeczek *Legionella* sp. z instalacji ciepłej wody (2 próbki rekontrolne) oraz 10 próbek pod względem fizykochemicznym.

W 2019 r. kwestionowano 1 próbkę ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia chloroformu, kolejne sprawozdanie z badania próbki wody przedłożone przez zarządcę wykazało poprawę w powyższym zakresie.

Kontrola pływalni wraz z zapleczem sanitarnohigienicznym została zrealizowana w II połowie 2019 r. i nie wykazała nieprawidłowości, stąd pozytywna ocena obiektu na koniec roku.

Pływalnia kryta z odnową biologiczną w hotelu „Maria”, ul. Wrocławska 134b, Wałbrzych

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu z niecki pływalni pobrano 5 próbek wody do badań bakteriologicznych, w tym 2 próbki do badań w kierunku obecności pałeczek Legionella oraz 3 próbki wody do badań fizykochemicznych, kwestionując pod względem fizykochemicznym 1 próbkę z jacuzzi solankowego z uwagi obniżoną wartość pH oraz podwyższoną wartość utlenialności.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia PPIS w Wałbrzychu wszczął postępowanie administracyjne w sprawie doprowadzenia wody w jacuzzi solankowym do norm sanitarnych, które zostało umorzone, gdyż zarządca obiektu wykonał działania naprawcze przed wydaniem decyzji nakazującej.

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni zarządca obiektu zlecił badania wody z niecek: 85 próbek pod względem bakteriologicznym, w tym 23 próbek w kierunku obecności pałeczek Legionella sp. oraz 60 próbek pod względem fizykochemicznym. Na podstawie przedłożonych sprawozdań zakwestionowano:

- 7 próbek pod względem bakteriologicznym (podwyższona ogólna liczba mikroorganizmów, obecność bakterii Pseudomonas aeruginosa),
- 8 próbek pod względem fizykochemicznym (w 4 próbkach podwyższona wartość azotanów, w 3 próbkach podwyższona utlenialność, w 1 próbce wartość pH).

W odpowiedzi na interwencje PPIS (w przypadku otrzymania sprawozdań ze złymi wynikami badań wody w ramach kontroli wewnętrznej) zarządca informował o podejmowanych działaniach naprawczych bądź wyłączeniu niecek z użytkowania – do czasu otrzymania prawidłowych wyników badania wody.

W obiekcie nadal, w nieckach rekreacyjnej i jacuzzi dużym, stosowany jest mieszany sposób dezynfekcji wody (niezalecany przez PZH), tj. z użyciem ditlenku chloru aktywowanego kwasem cytrynowym i w razie potrzeby nadtlenu wodoru z jonami srebra. Skutkiem tego jest otrzymywanie niemiarodajnych wyników pomiarów (badań) utlenialności, pH, potencjału redox, chloru wolnego i związanego. Dodatkowo nadtlenek wodoru przyczynia się do osłabienia skuteczności dezynfekcji chlorem wolnym. Zarządca pływalni powinien zatem zdecydować się na jeden, dostosowany do warunków eksploatacji obiektu, sposób uzdatniania wody, w celu zapewnienia kontroli nad przebiegającymi procesami i możliwości podejmowania właściwych działań naprawczych w przypadku wystąpienia przekroczeń.

Kontrola pływalni wraz z zapleczem sanitarnohigienicznym, nie wykazała nieprawidłowości, obiekt spełnia wymagania sanitarno-techniczne. Na koniec roku obiekt oceniono pozytywnie.

Park wodny „Aqua-Zdrój” przy ul. Ratuszowej 6 w Wałbrzychu posiada nieckę sportową, rekreacyjną (wykorzystywaną dodatkowo do nauki pływania dla niemowląt), brodzik dla dzieci oraz 2 whirlpoole.

W ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Wałbrzychu pobrano z niecek pływalni: 10 próbek wody do badań bakteriologicznych, w tym 4 próbki do badań w kierunku pałeczek Legionella sp. z instalacji ciepłej wody oraz 6 próbek wody do badań fizykochemicznych, nie kwestionując żadnej.

W ramach realizacji kontroli wewnętrznej jakości wody w parku wodnym zarządca obiektu zlecił badania wody z niecek: 200 próbek pod względem bakteriologicznym

(1 kwestionowana ze względu na obecność pałeczek Legionella sp. z instalacji ciepłej wody, kolejne sprawozdanie z badania kontrolnego przedłożone przez zarządcę wykazały poprawę w powyższym zakresie) i 77 próbek pod względem fizykochemicznym (kwestionowano w 3 próbkach azotany, w 2 próbkach utlenialność, w 1 próbce mętność i w 1 próbce chloroform). Kolejne sprawozdania z badań próbek wody przedkładane przez zarządcę wykazywały poprawę w powyższym zakresie.

Na podstawie kontroli obiekt oceniono pozytywnie na koniec roku sprawozdawczego. Zarządcy wydano zalecenia dotyczące między innymi: wymiany bądź uzupełnienia silikonu uszczelniającego przy urządzeniach sanitarnych, odnowienia zardzewiałej powierzchni drzwi hydrantu, wymiany uszkodzonego sprzętu do nauki pływania, wdrożenia sposobu usuwania piasku z trudnodostępnego dla odkurzacza wodnego miejsca.

W 2019 r. na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59) oraz § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu wydał 3 pozytywne zbiorcze oceny roczne jakości wody na pływalniach funkcjonujących na terenie miasta Wałbrzycha, w tym w odniesieniu do pływalni w hotelu Maria przy ul. Wrocławskiej 134b w Wałbrzychu z zastrzeżeniem poprawy w zakresie uzdatniania i dezynfekcji wody w celu wyeliminowania przekroczeń wartości parametrycznych wskaźników jakości wody, terminowego i kompleksowego przekazywania PPIS sprawozdań z badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, w tym także wyników negatywnych, oraz uwzględniania wszystkich kwestionowanych parametrów w badaniach rekontrolnych.

W przypadku parku wodnego „Aqua-Zdrój” i pływalni przy ul. Sokołowskiego 75 zarządca obiektów systematycznie prowadził kontrolę jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem i na bieżąco przekazywał sprawozdania z jakości wody, co pozwoliło na ocenę, że woda w nieckach basenowych była bezpieczna dla zdrowia i spełniała wymagania obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia Ministra Zdrowia.

3. Tereny rekreacyjne

W 2019 roku skontrolowano Książański Park Krajobrazowy, 2 skwery spacerowe przy ul. Głównej w Wałbrzychu, które na koniec roku sprawozdawczego uzyskały ocenę dobrą pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym, oraz 8 placów zabaw na terenie miasta, zarządzanych przez Spółdzielnie Mieszkaniowe „Poniatów” i „Skarbek”. Stan sanitarno-porządkowy na placach zabaw był prawidłowy. W wyniku kontroli zarządcom obiektów wydano zalecenia dotyczące:

- zapewnienia lub naprawy ogrodzenia placu zabaw,
- wymiany nieaktualnego znaku graficznego zakazu palenia wyrobów tytoniowych, tj. nieuwzględniającego e-papierosów.

Zgodnie z zaleceniami GIS piasek w kontrolowanych piaskownicach był wymieniany przed sezonem letnim, co potwierdzały przedłożone przez zarządców faktury z zakupu i wymiany piasku. W 2019 roku nie przeprowadzono badań piasku w zewidencjonowanych

piaskownicach.

VIII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej w 2019 roku

1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

W 2019 roku skontrolowano 110 zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej pod kątem spełnienia ogólnych wymogów.

W trakcie roku stan sanitarno-techniczny i porządkowy kwestionowano w zakładzie fryzjerskim przy ul. Niepodległości 156 w Wałbrzychu, co skutkowało ukaraniem właścicielki mandatem w wysokości 300 zł. Stwierdzone uchybienia sanitarne dotyczyły używania brudnego, zanieczyszczonego włosami sprzętu, braku jego właściwej dezynfekcji oraz niezachowania czystości. Ponadto została wydana decyzja administracyjna nr 193/19 z dnia 15 marca 2019 r. (zmieniona decyzją nr 421/19 z dnia 19 czerwca 2019 r.), dotycząca zapewnienia bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w toalecie oraz w punkcie wodnym wykorzystywanym do mycia sprzętu fryzjerskiego w terminie do dnia 30 września 2019 r. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie zaniedbań sanitarno-higienicznych i technicznych, stąd ocena pozytywna obiektu na koniec roku.

Ze względu na stan higieniczno-sanitarny i techniczny negatywnie oceniony został również zakład fryzjerski przy ul. Konopnickiej 1 w Wałbrzychu – właścicielkę ukarano mandatem w wysokości 300 zł za wykorzystywanie przy świadczeniu usług brudnego z resztkami włosów sprzętu fryzjerskiego, brak jego dezynfekcji, oraz brudne pomieszczenia i wyposażenie zakładu. Ponadto została wydana decyzja nr 910/19 z dnia 31 grudnia 2019 r., dotycząca doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów, stolarki okiennej w zakładzie, tapicerki fotela fryzjerskiego, szafki na pelerynki oraz uszczelnienia silikonowego przy umywalce na zapleczu w terminie do dnia 31 maja 2020 r.

Przeprowadzone kontrole w pozostałych obiektach nie wykazały naruszenia wymagań ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych, procedury postępowania ze sprzętem kosmetycznym i fryzjerskim były prawidłowe, nie kwestionowano również czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów. W skontrolowanych obiektach, w których przeprowadzane są zabiegi naruszające ciągłość tkanek ludzkich w większości przypadków stwierdzono opracowane procedury, wynikające z wymagań art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Sprzęt wielokrotnego użytku używany do zabiegów jest poddawany sterylizacji w autoklawach, a proces dekontaminacji jest właściwie monitorowany za pomocą wskaźników fizycznych, chemicznych i biologicznych. Ponadto osobom świadczącym usługi kosmetyczne wydano doraźne zalecenie dotyczące oznakowywania preparatów kosmetycznych datą ich pierwszego użycia (dotyczy kosmetyków posiadających na opakowaniu znak graficzny określający czas, w jakim od otwarcia preparat może być stosowany).

W skontrolowanych solariach po wejściu w życie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. 2017 poz. 2011) nie stwierdzono naruszenia jej wymogów dotyczących reklamowania i promocji usług w zakresie opalania ciała, informowania klientów o szkodliwości korzystania z solarium,

udostępniania solarium małoletnim. Wydano natomiast doraźne zalecenia dotyczące:

- właściwego oznakowania zastępczego opakowania roztworu preparatu do dezynfekcji płyty łóżka solaryjnego,
- prowadzenia rejestru pracy lamp solaryjnych.

2. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Na terenie Wałbrzycha pod nadzorem sanitarnym PSSE w Wałbrzychu znajduje się 6 ustępów publicznych, które zostały skontrolowane w 2019 r. Wszystkie szalety miejskie odznaczały się prawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

3. Dworce i stacje PKP

W 2019 roku skontrolowano 3 zewidencjonowane obiekty na terenie miasta, które otrzymały ocenę pozytywną na koniec roku sprawozdawczego.

W wyniku kontroli budynku dworca na stacji PKP Wałbrzych Główny wydano zalecenia dotyczące:

- odnowienia powłok malarskich na ścianach i sufitach w pomieszczeniu poczekalni i przedsionka do hali dworcowej,
- udostępnienia dla podróżnych toalet, które zostały wyłączone z użytku na skutek dewastacji.

Kontrola przeprowadzona w budynku dworca na stacji PKP Wałbrzych Miasto wykazała poprawę w zakresie stanu sanitarno-technicznego toalet ogólnodostępnych dla podróżnych, tj. naprawiono niesprawną i wyeksploatowaną armaturę sanitarną oraz doprowadzono do właściwego stanu technicznego drzwi wejściowe do pomieszczenia i kabin wc oraz grzejniki.

4. Wiaty przystankowe

W 2019 r. ogółem skontrolowano 41 przystanków komunikacji miejskiej, zlokalizowanych na terenie Wałbrzycha. Wszystkie skontrolowane wiaty przystankowe zostały ocenione pozytywnie pod względem sanitarno-technicznym na koniec roku. Niemniej jednak w wyniku kontroli wiat wydano doraźne zalecenia, które dotyczyły odnowienia lub wymiany zniszczonych tabliczek o zakazie palenia wyrobów tytoniowych oraz ich uzupełnienie o zakaz palenia e-papierosów.

5. Cmentarze

Na 14 zarejestrowanych cmentarzy na terenie miasta Wałbrzycha w 2019 r. skontrolowano 3. Na koniec roku sprawozdawczego 2 obiekty uzyskały negatywną ocenę ze względu na stan techniczny, tj.:

1. cmentarz komunalny przy ul. Żeromskiego w Wałbrzychu – postępowanie dotyczy doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia (decyzja nr 1132/13 z dnia 17 września 2013 r., którą przedłużono pięciokrotnie z terminem wykonania do dnia 31 grudnia 2020 r.),

2. cmentarz parafialny przy ul. 11 Listopada w Wałbrzychu – postępowanie dotyczy doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia (decyzja nr 882/16 z dnia 14 września 2016 r., którą przedłużono dwukrotnie z terminem wykonania do dnia 31 maja 2020 r.).

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzona przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wałbrzychu na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego w 2019 roku

Działalność prowadzono poprzez:

- wdrażanie, koordynację, monitorowanie i ocenianie realizowanych programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia,
- programowanie i realizację zadań skierowanych na rozwiązywanie problemów i minimalizowanie zagrożeń zdrowotnych,
- współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie promocji zdrowia,
- inicjowanie działań prozdrowotnych.

Podejmowano realizację zadań zleczanych przez instytucje nadrzędne oraz realizację działań lokalnych.

Instytucje i organizacje, z którymi współpracowano w ramach realizacji zadań:

- Urząd Miejski w Wałbrzychu, urzędy miast i gmin powiatu wałbrzyskiego
- PTOZ Oddział Terenowy w Wałbrzychu
- Centrum Aktywnego Wypoczynku Aqua Zdrój w Wałbrzychu
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu / Centrum Aktywności Lokalnej i Centrum Integracji Rodziny/
- Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu
- Ośrodek Społeczno- Kulturalny „Podzamcze” w Wałbrzychu
- Wałbrzyski Ośrodek Kultury
- Stowarzyszenie Gmin Książańskich Euroregionu Nysa,
- Dyrektorzy żłobków, przedszkoli, nauczyciele
- Dyrekcje i grona pedagogiczne szkół
- uczelnie wyższe
- placówki wypoczynku dzieci i młodzieży
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Terenowy w Wałbrzychu
- Klubu Kolarstwa „Superior” Wałbrzych
- Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu
- Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia Wałbrzych
- Centrum Kulturalno-Kongresowe „Witold” Boguszów Gorce
- Biblioteki Wałbrzych i Szczawno Zdrój
- Kluby Seniora, Dzienny Dom Pobytu Seniora
- Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu
- podmioty lecznicze
- lokalne mass media /radio, prasa, TV/

Realizacja zagadnień problemowych

W 2019 roku realizowano programy krajowe wynikające z polityki zdrowotnej państwa, programy wojewódzkie i lokalne oraz interwencje nieprogramowe i inne działania wynikające z sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiska.

Realizowano działania dotyczące następujących problemów zdrowotnych:

Zapobieganie HIV/AIDS

Prowadzono działania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS w oparciu o Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowany na lata 2017-2021.

Opracowano sprawozdanie za 2018 r. oraz harmonogram realizacji zadań na 2020 r. Współpracowano z Komisją Lekarską prowadzącą kwalifikację wojskową młodzieży. Odbyło się 16 spotkań, w trakcie których prowadzono edukację wśród młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej z zakresu profilaktyki zakażeń krwiopochodnych ze szczególnym uwzględnieniem HIV/AIDS oraz profilaktyki uzależnień. Działaniami objęto 230 osób. W rozmowach indywidualnych wzięło udział 130 osób.

Zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w Zespole Szkół Nr 1 – prowadzono rozmowy indywidualne i dystrybucję materiałów. Przeprowadzono 3 szkolenia dla 60 osób.

Umieszczono informacje na stronie internetowej PSSE.

Zorganizowano 3 spotkania połączone z instruktażem i przekazaniem materiałów w podmiotach leczniczych/ 3 osoby/.

Prowadzono edukację w punktach informacyjnych /OSK Bieg Przełajowy, MOPS Dzień Seniora, ZSZnr 5 Wałbrzych /3 punkty- 170 rozmów.

Zasięg działań: 493 osoby.

Działania w ramach Światowego Dnia AIDS i Europejskiego Tygodnia Testowania:

Przesłano pisma wraz z wykazem PKD do mass-mediów- 21. Umieszczono informacje na stronie internetowej PSSE, FB oraz tablicy informacyjnej PSSE /130 osób/.

Zorganizowano akcję oz w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości - ekspozycja plakatów, punkt edukacyjny, rozmowy indywidualne, dystrybucja- 100 osób.

W trakcie XXVII Festiwalu „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej Wybieram Zdrowie przeprowadzono pogadankę /253 osoby/ dotyczącą profilaktyki HIV/AIDS oraz przesłania Światowego Dnia AIDS. Prezentowane były sztuki teatralne dot. uzależnień. Zorganizowano punkt edukacyjny, prowadzono rozmowy indywidualne /ok. 100 osób/, instruktażowe/nauczyciele-6/ oraz ekspozycję i dystrybucję materiałów edukacyjnych, książeczek i kolorowanek dla dzieci.

Zasięg działań: 504 osoby.

Ogólny zasięg działań: 997 osób.

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę " XII edycja

Celem programu jest edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców w zakresie kształtowania postaw prozdrowotnych związanych z właściwym odżywianiem i aktywnością fizyczną poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Koordynowano i monitorowano realizację programu.

Zorganizowano szkolenie dla koordynatorów /21 osób/, 2 narady, spotkanie indywidualne. Udzielono wsparcia merytorycznego i metodycznego oraz dostarczono materiały edukacyjne dotyczące omawianej tematyki placówkom nauczania i wychowania. Prowadzono instruktaże metodyczne w trakcie spotkań z koordynatorami szkolnymi. Rozpropagowano konkurs ogłoszony w ramach programu. Przeprowadzono 18 wizytacji realizacji programu w szkołach.

W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 27 szkół. W realizację programu włączyło się ok. 174 nauczycieli i innych pracowników szkół.

Zasięg programu: 4666 uczniów oraz 1955 rodziców.

Ogólny zasięg 6795 osób.

Prowadzono spotkania w szkołach w celu zachęcenia do realizacji programu.

Promocja zdrowego stylu życia

Tematyka wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz promocji zdrowego stylu życia była poruszana w trakcie podejmowanych przez Sekcję OZ i PZ działań oraz imprez organizowanych przy współpracy z innymi jednostkami /25 punktów informacyjnych - 1738 osób/, oraz innych działań w ramach akcji „Bezpieczny wypoczynek”, Dzień Seniora, akcji dot. profilaktyki palenia tytoniu oraz programu „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i młodzieżowej Wybieram Zdrowie”. Uczestniczono ponadto w imprezie z okazji Światowego Dnia Żywności /pogadanka- 250 osób/ oraz konkursie „Zdrowe kanapki /162 osoby/.

Zasięg: 2359 osób.

Działania w ramach ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu była poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia, interwencji nieprogramowej „Bezpieczny wypoczynek” oraz działań podejmowanych we współpracy z innymi jednostkami /poborowi 16 pogadanek – 230 osób, 130 rozmów indywidualnych/. PSSE w Wałbrzychu sfinansowała wydruk ulotek- 5x1000 szt.

Ponadto PSSE w Wałbrzychu koordynuje na terenie Miasta i Powiatu Wałbrzyskiego realizację wieloletnich programów i projektów:

• *Ogólnopolski Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej "Czyste Powietrze Wokół Nas"*

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie.

Grupa docelowa: dzieci 5-6 latnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

W roku szkolnym 2018/2019 program realizowały 33 placówki przedszkolne. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. W ramach monitoringu przeprowadzono 27 wizytacji realizacji programu w przedszkolach.

Program cieszył się dużym zainteresowaniem. Dzieci i rodzice chętnie uczestniczyli w działaniach, wzbogacając wiedzę na temat profilaktyki antytytoniowej, szczególnie ochrony dzieci przed biernym paleniem.

Zasięg programu: 1535 dzieci oraz 1238 rodziców.

W celu objęcia programem kolejnych placówek przeprowadzono 2 spotkania

organizacyjne, naradę oraz 6 spotkań w ramach współpracy. Przeprowadzono 4 szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów.

Pracownicy Sekcji OZ i PZ brali udział w 1 imprezie integracyjnej podsumowującej program /pogadanka, dystrybucja materiałów/- ok. 200 osób.

- ***Program Edukacji Antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę."***

Celem programu jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie odpowiedzialności za zdrowie, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych.

Adresatami programu są dzieci klas I-III szkół podstawowych.

W związku z zakończeniem realizacji na poziomie ogólnopolskim program kontynuowany był jako lokalny. Koordynatorzy szkolni oraz współrealizatorzy zostali przeszkoleni w poprzednich edycjach.

Program realizowało 7 szkół podstawowych. Przeprowadzono 3 wizytacje. Na podstawie analizy informacji z realizacji programu w szkołach przeprowadzono ocenę i sporządzono sprawozdanie zbiorcze.

Koordynatorzy szkolni wysoko ocenili program oraz zaangażowanie dzieci podczas realizacji programu. Wysoko również oceniono odbiór programu przez rodziców. Przeprowadzono szkolenie indywidualne oraz naradę.

Zasięg programu: 351 dzieci oraz 268 rodziców.

Ogólny zasięg: 622 osoby.

- ***Program Profilaktyki Palenia Tytoniu "Znajdź właściwe rozwiązanie"***

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

Adresatami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych.

W związku z zakończeniem realizacji na poziomie ogólnopolskim program kontynuowany był jako lokalny.

Realizację programu kontynuowały 3 szkoły. Zdaniem koordynatorów program jest bardzo pomocny w realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień, realizacja programu umożliwia rzeczowe i obrazowe przekazanie najistotniejszych informacji dotyczących palenia tytoniu oraz kształtowanie postaw zobowiązujących do niepalenia. Przeprowadzono 2 szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów.

Programem objęto 136 uczniów i 14 rodziców.

- ***Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych „Bieg po zdrowie”.***

Program stanowi źródło rzetelnej wiedzy na temat zagadnień dotyczących palenia tytoniu i ukazuje korzyści wynikające z niepalenia papierosów. Forma programu sprzyja wzmocnieniu poczucia własnej wartości, przygotowuje do świadomych wyborów w obszarze własnego zdrowia oraz sprzyja wyrażaniu własnych oczekiwań i opinii. Szkoły zgłoszone do programu otrzymują komplet materiałów edukacyjnych oraz zeszyty pracy dla każdego ucznia.

Przeprowadzono 9 wizytacji i podsumowanie realizacji. Program realizowało 10 szkół podstawowych.

Zasięg programu- 737 uczniów i 680 rodziców. Razem 1417osób.

W celu promocji programu wystosowano pismo do szkół, przeprowadzono oraz 15 spotkań informacyjnych w ramach współpracy /15 osób/ oraz 2 spotkania organizacyjne. Przeprowadzono 5 szkoleń indywidualnych dla nowych koordynatorów.

- **Ogólnopolski projekt „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych- KIK68”**

W ramach podtrzymywania efektów programu prowadzono działania informacyjne i edukacyjne.

Kontynuowano realizację kampanii społecznej „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, której celem jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Przeprowadzono instruktaż oraz edukację w 2 punktach informacyjno-edukacyjnych /115 osób/. Odbyło się 5 spotkań informacyjnych w podmiotach leczniczych /5 osób- instruktaż, przekazanie materiałów/.

W roku szkolnym 2019/2020 realizowano **VI edycję programu edukacyjnego skierowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych „ARS czyli jak dbać o miłość”**, jednego z elementów programu KIK/68.

Przeprowadzono 6 wizytacji realizacji programu w szkołach. Program realizowało 10 szkół ponadgimnazjalnych, edukacją objęto 808 uczniów oraz 227 rodziców. Zasięg programu 1035 osób.

Dla szkół ponadpodstawowych Główny Inspektorat Sanitarny ogłosił kolejną edycję konkursu ph. ”Szkoła wolna od używek”. Przesłano pisma dot. konkursu do 14 placówek. Na funpage’u PSSE zamieszczono informację o konkursie. Odbyły się 2 spotkania informacyjne /3 osoby/. Zaprezentowano realizację programu na spotkaniu dotyczącym ewaluacji w Zespole Szkół nr 7 w Wałbrzychu/ 9 osób/.

- **Światowy Dzień bez Tytoniu**

Działania skierowane były do społeczności lokalnej. Zainicjowano działania przekazując opracowania informujące o założeniach i celach Światowego Dnia Bez Tytoniu do placówek nauczania i wychowania oraz placówek leczniczych i mediów /156 jednostek/.

Odbyły się 2 narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. Omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, przekazywano materiały edukacyjne.

Prowadzono edukację w trakcie 8 imprez środowiskowych. Prowadzono rozmowy indywidualne nt. wpływu palenia tytoniu na zdrowie, połączone z rozdawnictwem i ekspozycją materiałów edukacyjnych, ulotek, plakatów, pomiary ciśnienia krwi oraz pomiary CO w wydychanym powietrzu.

Działaniami objęto 950 osób. Przeprowadzono 250 pomiarów CO i 120 RR.

Materiały edukacyjne z zakresu profilaktyki nikotynizmu eksponowano w holu siedziby PSSE /130 osób/.

Zasięg podjętych działań: 1242 osoby.

• Światowy Dzień Rzucania Palenia

Umieszczono informacje nt. Światowego Dnia Rzucania Palenia. Zorganizowano wystawę w siedzibie PSSE/ 130 osób/. Odbyła się narada- spotkanie organizacyjne w Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości /3 osoby/. Zorganizowano i prowadzono 3 punkty informacyjne w WSZiP,, Filii Politechniki Wrocławskiej oraz Zespole Szkół nr 5 w Wałbrzychu. Prowadzono rozmowy indywidualne, pomiary CO/ 260/ i RR/120/ oraz dystrybucję materiałów. Działaniami objęto 300 osób. W trakcie trwania XXVII Festiwalu Wybieram Zdrowie zaprezentowano 3 sztuki teatralne dotyczące profilaktyki palenia tytoniu. Zaakcentowano obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia, eksponowano plakaty, ulotki i broszury /258 osób/.

Zasięg podjętych działań: 691 osób.

Program edukacyjny” Moje dziecko idzie do szkoły”

Program zakłada edukację dzieci klas I i ich rodziców w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole.

Koordinatorów szkolnych przeszkolono w zakresie zagadnień merytorycznych i metodyki realizacji programu w poprzednich latach. Na podstawie analizy informacji z realizacji programu w szkołach przeprowadzono ocenę i sporządzono sprawozdanie zbiorcze.

Realizacja programu przyczyniła się do zwiększenia współpracy nauczycieli i szkolnej służby zdrowia z rodzicami w zakresie kształtowania właściwych postaw zdrowotnych zarówno u dzieci jak i rodziców. Odbiorcy poszerzyli wiedzę na temat zdrowego stylu życia a zajęcia edukacyjne pozwoliły ograniczyć stres związany z pobytem dzieci w nowym środowisku. Program realizowały 2 szkoły

Zasięg programu 84 dzieci i 134 rodziców oraz 14 nauczycieli i pedagogów. Razem 232 osoby.

Autorski lokalny program „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej- Wybieram Zdrowie”

Celem programu jest wzrost poziomu wiedzy o zdrowiu, zapobieganie uzależnieniom, wyrabianie świadomości zdrowotnej i kształtowanie postaw prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży oraz odpowiedzialności za zdrowie własne i innych, a także integracja środowiska szkolnego na rzecz promocji zdrowia.

Grupą docelową są uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych miasta Wałbrzycha. Program składa się z kilku etapów: edukacyjnego, pracy nad sztuką teatralną, eliminacji oraz etapu festiwalowego. Elementem kończącym realizację programu w szkole jest opracowanie scenariusza oraz przygotowanie przez uczniów i nauczycieli sztuki teatralnej promującej zdrowie.

Sztuki prezentowane i oceniane są na przeglądach organizowanych w szkołach, po czym najlepsze kwalifikowane są do Festiwalu.

Inicjator programu, koordynator, realizatorzy: kierownik i pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu, Partnerzy: Urząd Miejski w Wałbrzychu i Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Wałbrzychu,

Opracowano program w oparciu o Narodowy Program Zdrowia i przekazano do wałbrzyskich szkół podstawowych zapraszając do jego realizacji - program przyjęło 7 szkół , które przygotowały 9 spektakli.. Przeprowadzono w tych szkołach wizytacje oceniając

realizację programu w placówce oraz wartość merytoryczną opracowanej sztuki teatralnej. W części szkół przegląd sztuki połączony był z imprezą środowiskową dla społeczności szkolnej.

W Teatrze Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Wałbrzychu 3 grudnia 2019r. odbył się XXVII Festiwal „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej – WYBIERAM ZDROWIE”.

W przeglądzie Festiwalowym zaprezentowano 9 sztuk. Wystawiając sztuki własnego pomysłu dzieci i młodzież wypowiadały się w nich przeciw uzależnieniom, mówiły o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu, roli aktywności fizycznej dla zdrowia, zdrowiu psychicznym. Prezentowane sztuki oceniane były pod względem wartości merytorycznych i artystycznych w osobnych kategoriach wiekowych.

W trakcie przerw pracownicy Sekcji OZiPZ prowadzili edukację - ze sceny przekazano informacje nt. znaczenia zdrowego stylu życia, profilaktyki określonych schorzeń, prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych, uczestnicy imprezy otrzymali książeczkę „Mali przyjaciele” oraz kolorowanek wydaną przez Krajowe Centrum ds. AIDS.

Nauczyciele, opiekunowie grup teatralnych wyrazili swoją opinię o organizacji festiwalu poprzez odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie anonimowej /17/.

Festiwal „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej – Wybieram Zdrowie” został bardzo dobrze oceniony. Nauczyciele twierdzą, że taka forma edukacji zdrowotnej jest przystępna i ciekawa dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W teatrze goszczono ok. 258 osób. Najlepszym zespołom przyznano dyplomy oraz nagrody rzeczowe w postaci sprzętu multimedialnego. Opiekunowie otrzymali podziękowania. Uczestnikom festiwalu – aktorom, widzom, gościom zapewniono zdrowy poczęstunek.

Wnioski - Przedstawianie problemów zdrowotnych poprzez sztuki teatralne, jest ciekawą formą edukacji zdrowotnej, chętnie realizowaną przez dzieci i młodzież a prezentacja najlepszych spektakli na deskach teatru cieszy się od bardzo wielu lat niesłabnącym zainteresowaniem. Uczniowie wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych wystąpili w spektaklach, które zgodnie z przewodnim hasłem Festiwalu mówiły o tym jak dbać o zdrowie i jak je umacniać. Przygotowując spektakle młodzież łączy przeżycia artystyczne ze zdobywaniem wiedzy, a prezentując je uczy swoich rówieśników.

Program realizowało 7 szkół, przygotowano 9 spektakli

Zasięg programu w szkołach /22 jednostki/: 2700 uczniów , ok 20 nauczycieli i rodziców.

Festiwal: 115 młodych aktorów, zaproszeni goście 68 uczniów , 44 osoby dorosłe /władze lokalne, nauczyciele, rodzice, opiekunowie, dyrektorzy szkół /jury, obsługa /10/. Razem ok. 258 osób.

Zasięg całościowy programu - 2978 osób.

Profilaktyka zakażeń krwiopochodnych

Tematyka zakażeń krwiopochodnych zawarta jest w przekazie edukacyjnym i realizowana była w ramach wszystkich działań z zakresu profilaktyki HIV/AIDS.

Profilaktyka chorób nowotworowych

PSSE w Wałbrzychu podejmuje działania z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych. Prowadzona jest dystrybucja materiałów oraz rozmowy w trakcie imprez ogólnospołecznych. Z okazji Dnia Matki odbyła się akcja informacyjna w 34 przedszkolach Miasta i Powiatu Wałbrzyskiego w ramach Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania

Raka Szyjki Macicy. Działaniami objęto 3254 dzieci, które otrzymały „Laurki” do kolorowania zapraszające mamy na badania cytologiczne.

W Centrum Aktywnego Wypoczynku Aqua Zdrój działał punkt informacyjno-edukacyjny, Działaniem objęto 70 osób.

Wzięto udział w 2 naradach organizacyjnych.

W trakcie 22 spotkań w przedszkolach /27 osób/ udzielano instruktaży dotyczących prowadzenia edukacji w ramach obchodów Dnia Babci i Dziadka /przekazano ok. 500 ulotek/.

Zasięg działań: 3452 osób.

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program jest skierowany do uczniów klas I szkół ponadgimnazjalnych, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Jego głównym celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy poprzez zwiększenie poziomu wiedzy i zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższych. Zorganizowano 2 narady, 6 spotkań informacyjnych, 1 szkolenie indywidualne. Przekazano materiały do realizacji, udzielano konsultacji merytorycznych, instruktaży. Przeprowadzono 6 wizytacji mających na celu monitoring realizacji programu. Program realizowało 8 szkół ponadgimnazjalnych

Zasięg programu- 746 uczniowie, 380 rodzice, pracownicy szkół-24

Zasięg działania: 1150 osób.

Bezpieczny wypoczynek

Cel: Ograniczenie występowania wypadków i urazów oraz zagrożeń związanych z okresem ferii zimowych i wakacji. Adresaci działań: społeczność powiatu wałbrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Opracowano „Zalecenia zdrowotne na okres ferii zimowych”, opracowano i przygotowano materiały do wykorzystania w akcji zimowej. W opracowaniu zalecono nasilenie działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa, zapobiegania wypadkom i urazom dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych, kształtowania właściwych zachowań higienicznych chroniących przed chorobami zakaźnymi. Opracowanie przesłano do wszystkich szkół /71/.

Przygotowano pakiety z materiałami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki grypy, bezpieczeństwa

w trakcie uprawiania sportów i zabaw zimowych, profilaktyki uzależnień /zagrożenia zdrowotne związane z używaniem dopalaczy oraz czynnym i biernym paleniem papierosów/.

Materiały edukacyjne wraz z zaleceniami przekazywane były do placówek wypoczynku przez pracowników Sekcji OZiPZ oraz Sekcji HDM. Udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych /12-21 osób/. Zorganizowano wystawkę materiałów /87 osób/ oraz 2 narady i ocenę prac konkursowych /11/.

Podjęto współpracę z jednostkami organizującymi zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii. Prowadzono działania edukacyjne – punkty informacyjne /6 -260 osób RR-205, CO - 55/, dystrybucję materiałów edukacyjnych, pogadanki oraz gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu /13-269 osób/. Zorganizowano konkurs plastyczny wraz z uroczystym zakończeniem „Bezpieczne i zdrowie ferie zimowe”/26/.

Zasięg działań- 1468 osób.

Prowadzono działania w ramach akcji letniej. Do placówek nauczania i wychowania przesłano obszerną informację wraz z materiałami edukacyjnymi dotyczącą zaleceń zdrowotnych na okres letni do wykorzystania w działaniach edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży /101 jednostek/, dodatkowo do żłobków, przedszkoli, podmiotów leczniczych, bibliotek, OSK Podzamcze i Zespół Placówek Wsparcia Dziennego i urzędów gmin przesłano informację dot. upałów /59 jednostek/. Opracowano materiały pomocne w prowadzeniu działań, które sukcesywnie były przekazywane kierownikom placówek wypoczynku letniego oraz opiekunom wraz z instruktażem metodycznym i merytorycznym/ 45 instruktaży/. Przeprowadzono 2 narady, 22 spotkania informacyjne /39 osób/ /biura podróży, placówki usługowe, podmioty lecznicze, akcja informacyjna w punktach gastronomicznych w Galerii Victoria/, 4 punkty informacyjno-edukacyjne /440 osób, 100RR i 30 CO/, 2 konkursy-56 osób, rozmowy indywidualne oraz działania edukacyjne – pogadanki gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach wypoczynku /19- 477 osób/. Wystawy /2/ materiałów w siedzibie PSSE obejrzało ok. 369 osób.

Uczestnicy zajęć w ramach zimowego i letniego wypoczynku otrzymali słodycze i opaski odblaskowe ufundowane przez PSSE w Wałbrzychu.

Zasięg działań-2029 osób

Światowy Dzień Zdrowia 2019

Światowy Dzień Zdrowia w 2019 r. obchodzono pod hasłem: „Zdrowie dla wszystkich”. Działania kierowane były do społeczności lokalnej.

Opracowano i przekazano informacje do placówek nauczania i wychowania, uczelni wyższych, podmiotów leczniczych, mass-mediów - 142 jednostki. Przygotowano wystawę materiałów edukacyjnych.

Współpracując z Ośrodkiem Społeczno-Kulturalnym Podzamcze przekazano materiały edukacyjne oraz zorganizowano konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych „Zdrowie dla wszystkich” /10 osób/. Odbyło się uroczyste zakończenie konkursu /pogadanka, wystawa prac plastycznych, podsumowanie/. Zorganizowano również wystawę prac w siedzibie PSSE.

Zorganizowano 3 punkty informacyjno-edukacyjne w trakcie obchodów „Światowego Dnia Zdrowia”. Prowadzono rozmowy indywidualne, pomiary RR oraz ekspozycję i dystrybucję materiałów edukacyjnych /245 osób/.

Zorganizowano naradę, spotkanie organizacyjne, 2 pogadanki /167 osób/.

Zasięg działań bezpośrednich – 823 osoby.

Działania z zakresu profilaktyki zażywania środków zastępczych

Prowadzono działania skierowane do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.

Kontynuowano realizację programu lokalnego „Dopalaczom mówimy nie” - Przesłano informacje o programie do 44 szkół, przeprowadzono 13 szkoleń dla młodzieży. Edukacją objęto 403 osoby.

W przekazie edukacyjnym z zakresu profilaktyki HIV/AIDS prowadzonym przez pracowników Sekcji OZiPZ dla młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej zawarto treści związane ze środkami zastępczymi – ich wpływem na określone zachowania młodych

ludzi i ich stan zdrowia /16 pogadanek- 230 osób, 130 rozmów indywidualnych/.

Prowadzono działania edukacyjne połączone z dystrybucją materiałów wśród uczestników wypoczynku zimowego i letniego oraz poradnictwo metodyczne wśród nauczycieli i opiekunów /18 instruktaży/. Przeprowadzono 4 pogadanki dla 100 osób. Przekazano materiały we współpracy z Sekcją HDM do 63 placówek wypoczynku.

Edukację prowadzono również w punktach informacyjno-edukacyjnych w trakcie festynów, imprez oraz w ramach akcji oświatowo-zdrowotnych /15 działań- 604 osoby/.

Prowadzono narady i spotkania informacyjne w jednostkach współpracujących /5/ - 8 osób. Pracownicy Sekcji uczestniczyli w konferencji naukowo-szkoleniowej „Uzależnienia od substancji psychoaktywnych”

Wystawę materiałów edukacyjnych w siedzibie PSSE obejrzały 82 osoby. W ramach Programu „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej Wybieram Zdrowie” edukacją w zakresie uzależnień w tym dopalaczy objęto 1040 osób /etap szkolny/ 258 osób /Festiwal/.

Zasięg działań bezpośrednich: 2936 osób.

- Dzień Seniora

Prowadzono działania w punktach edukacyjnych w ramach Wałbrzyskich Senioraliów 2019 – /Olimpiada Sportowa dla Seniorów, Festiwal Pasji i Kreatywności/ oraz Biegu Przełajowego „Podzamcze” z zakresu promocji zdrowia osób starszych oraz profilaktyki grypy, chorób nowotworowych i udarów /5 punktów- 280 osób, 230 pomiarów RR/.

Przekazano informacje i materiały dotyczących szczepień ochronnych i profilaktyki grypy w trakcie 4 spotkań informacyjnych /6 osób/ w Bibliotekach w Wałbrzychu i Szczawnie Zdroju oraz Klubie Seniora i Dziennym Domu Pobytu Seniorów.

Zasięg działań – 286 osób.

Działania związane z aktualną sytuacją epidemiologiczną

- profilaktyka grypy i zachorowań grypopodobnych

Interwencja skierowana była do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W trakcie 22 spotkań informacyjnych /27 osób/ w przedszkolach, żłobkach, udzielano informacji nt. profilaktyki grypy i przekazywano materiały edukacyjne.

W działaniach prowadzonych w okresie ferii zimowych uwzględniono tematykę związaną z profilaktyką grypy i szczepieniami p/grypie. Przekazano materiały do szkół /71/ i organizatorów wypoczynku /38 jednostek/, prowadzono edukację dla uczestników zorganizowanych form wypoczynku, prowadzono pogadanki /10 - 226 osób/, 2 zajęcia edukacyjne i dystrybucję materiałów.

Zorganizowano 2 wystawki i dystrybucję materiałów edukacyjnych w siedzibie PSSE /194 osoby/.

W ramach 4 punktów informacyjno-edukacyjnych przeprowadzono 205 rozmów indywidualnych połączonych z rozdawnictwem materiałów o-z.

W punktach prowadzonych w ramach Dnia Seniora prowadzono edukację dot. szczepień i profilaktyki grypy /280 osób/.

Ogółem: 1215 osób.

- Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach- Przekazano materiały do ZOZ /2/

umieszczono informacje na FB

- **Europejski tydzień szczepień.** Odbyło się 17 spotkań w żłobkach i przedszkolach /18 placówek/, w trakcie których udzielano informacji nt. konieczności edukacji rodziców w zakresie szczepień ochronnych /19 osób/. Przekazano materiały edukacyjne. Opracowano wystawę. Materiały edukacyjne wysłano do 117 placówek nauczania i wychowania oraz podmiotów leczniczych. W ramach 3 punktów informacyjno-edukacyjnych przeprowadzono 185 rozmów indywidualnych połączonych z rozdawnictwem materiałów edukacyjnych.

Ogółem: 569 osób.

- **Profilaktyka odry**- przeprowadzono 90 rozmów indywidualnych dot. odry w ramach 2 punktów informacyjno-edukacyjnych, zorganizowano 2 wystawy w siedzibie PSSE /340 osób/ oraz 2 spotkania informacyjno-organizacyjne. Opracowano ulotki dotyczące odry, materiały edukacyjne przekazano do rozdawnictwa pracownikom Oddziału Epidemiologii /ok. 600 szt./ oraz materiały edukacyjne do 123 placówek /podmioty lecznicze, placówki nauczania i wychowania, urzędy miast i gmin/.

Ogółem: 641 osób.

- **Kampania „Oszczędź dziecku ospy”**

Przeprowadzono spotkania informacyjne w 6 żłobkach /6 osób/. Omówiono zagadnienia merytoryczne i metodykę działań.

- **Profilaktyka próchnicy**

W trakcie prowadzenia punktów informacyjnych edukacją objęto 330 osób.

Ogółem: 362 osoby.

- **Profilaktyka wszawicy** – przeanalizowano sytuację w zakresie wszawicy, przeprowadzono 23 spotkania informacyjne i instruktaże.

Ogółem: 59 osób.

Współpraca w działaniach inicjowanych przez lokalnych partnerów

- „**Uczę się bezpiecznie żyć**”

Współpracowano przy realizacji wojewódzkiego konkursu ph. „Uczę się bezpiecznie żyć”. Pracownicy Sekcji OZ i PZ brali udział w naradzie komisji konkursowej. Głównymi organizatorami konkursu jest Stowarzyszenie Gmin Książańskich Euroregionu Nysa oraz Sejmik Województwa Dolnośląskiego i Urząd Miejski w Wałbrzychu. Konkurs miał charakter zawodów, w trakcie których reprezentacje szkół podstawowych i gimnazjalnych /4 kategorie wiekowe/ wykazują się wiedzą i umiejętnościami z zakresu bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia i innych zagadnień ujętych w regulaminie. Pracownicy Sekcji OZiPZ brali udział w pracach komisji konkursowej oceniającej wiedzę z zakresu higieny, racjonalnego żywienia i pierwszej pomocy- stanowiska sędziowskie dla uczniów klas IV-VI – 104 uczniów, 50 dorosłych.

Zasięg podjętych działań bezpośrednich: 154 osoby.

- Plenerowe imprezy rekreacyjno-sportowe „Górale na START!”

Współpracowano przy realizacji kolejnej edycji projektu Klubu Kolarstwa Superior Wałbrzych oraz Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu propagującego zdrowy styl życia bez nałogów poprzez aktywność fizyczną a realizowanego w formie cyklu plenerowych imprez rekreacyjno-sportowych pod hasłem „Górale na start!”. Głównym elementem imprez są wyścigi na rowerach górskich amatorów w różnych grupach wiekowych /dzieci i dorośli/. Adresatami projektu są mieszkańcy Wałbrzycha i okolic. Uczestniczo przy realizacji 1 imprezy.

Zasięg podjętych działań: 50 osób.

Podsumowanie

Przeprowadzono ogółem 77 wizytacji w celu oceny realizowanych programów edukacyjnych inicjowanych i koordynowanych przez Inspekcję Sanitarną.

W trakcie realizowanych działań przeprowadzono ogółem 910 pomiarów RR oraz 710 pomiarów CO w wydychanym powietrzu.

Informacje dotyczące prowadzonych programów, akcji informacyjno-edukacyjnych, sytuacji epidemiologicznej i profilaktyki są umieszczane na stronie internetowej:

www.psse-walbrzych.pl

oraz fanpage’u Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu.